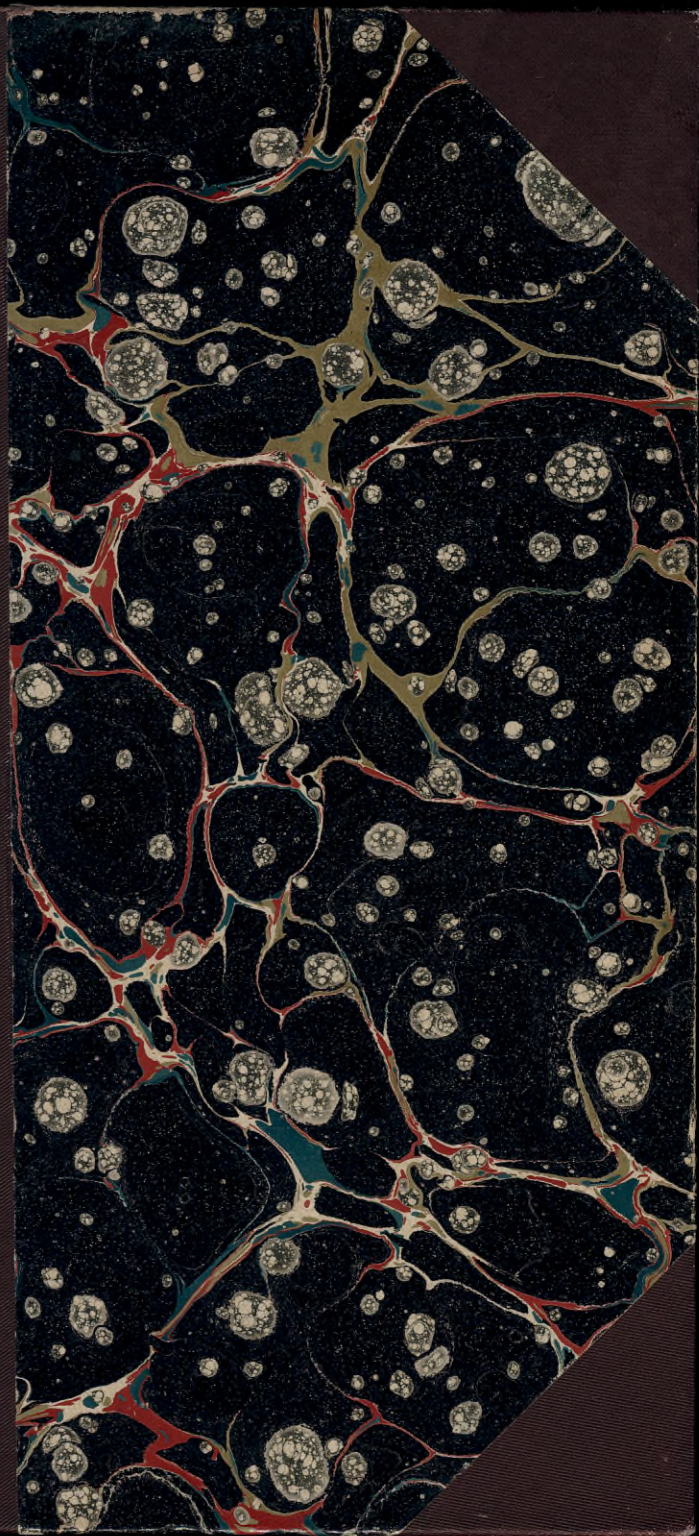

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

JOSEF KIMMELER

WILHELMSEN

OSTERHOFER

1844

IN LINDENBOCK

ALLEMANNEN

XXI

JOSEF KJELLGREN

*Sill.
Lv.*

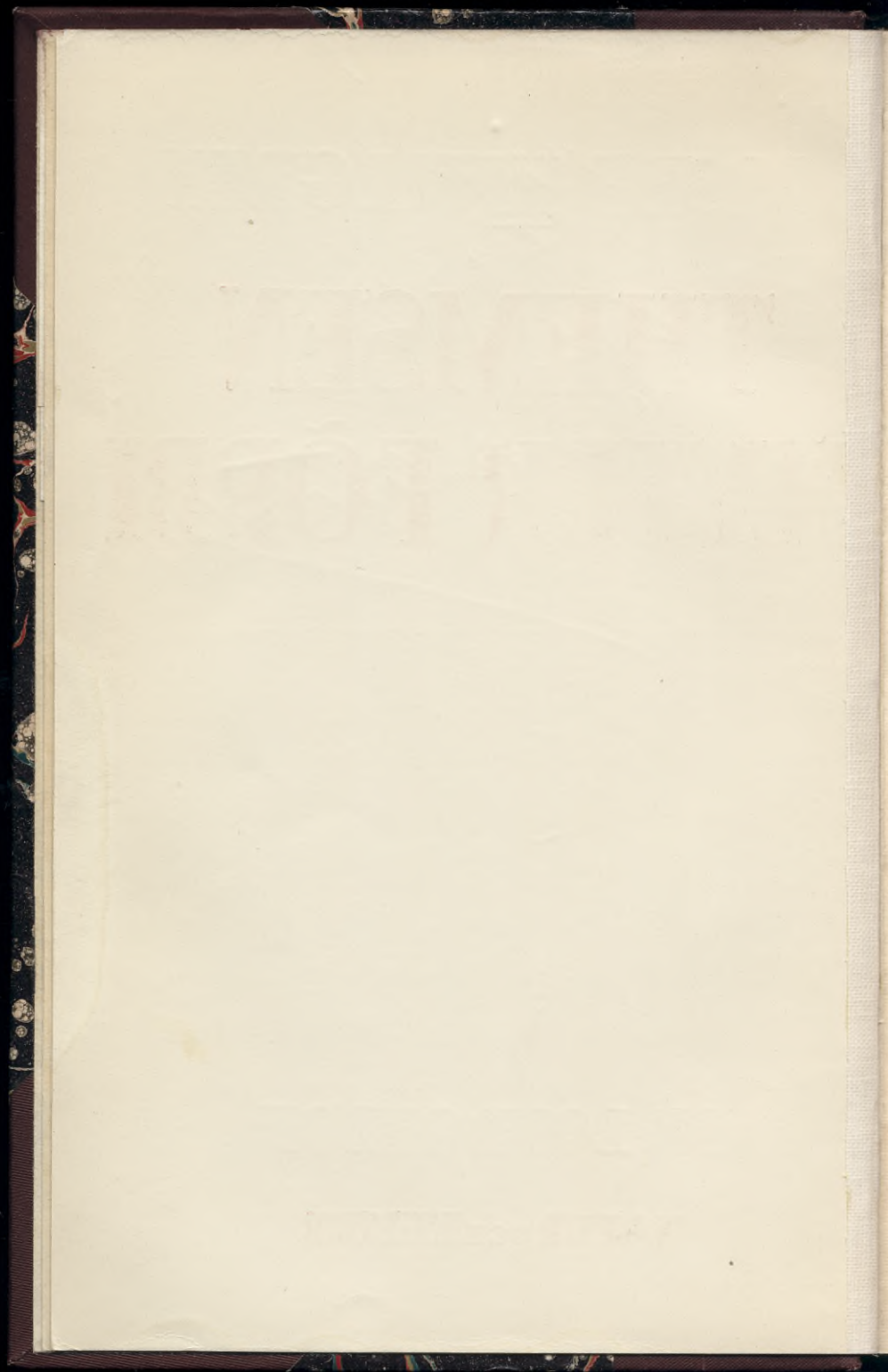
THEMSEN FLYTER FÖRBI

EN LONDONBOK

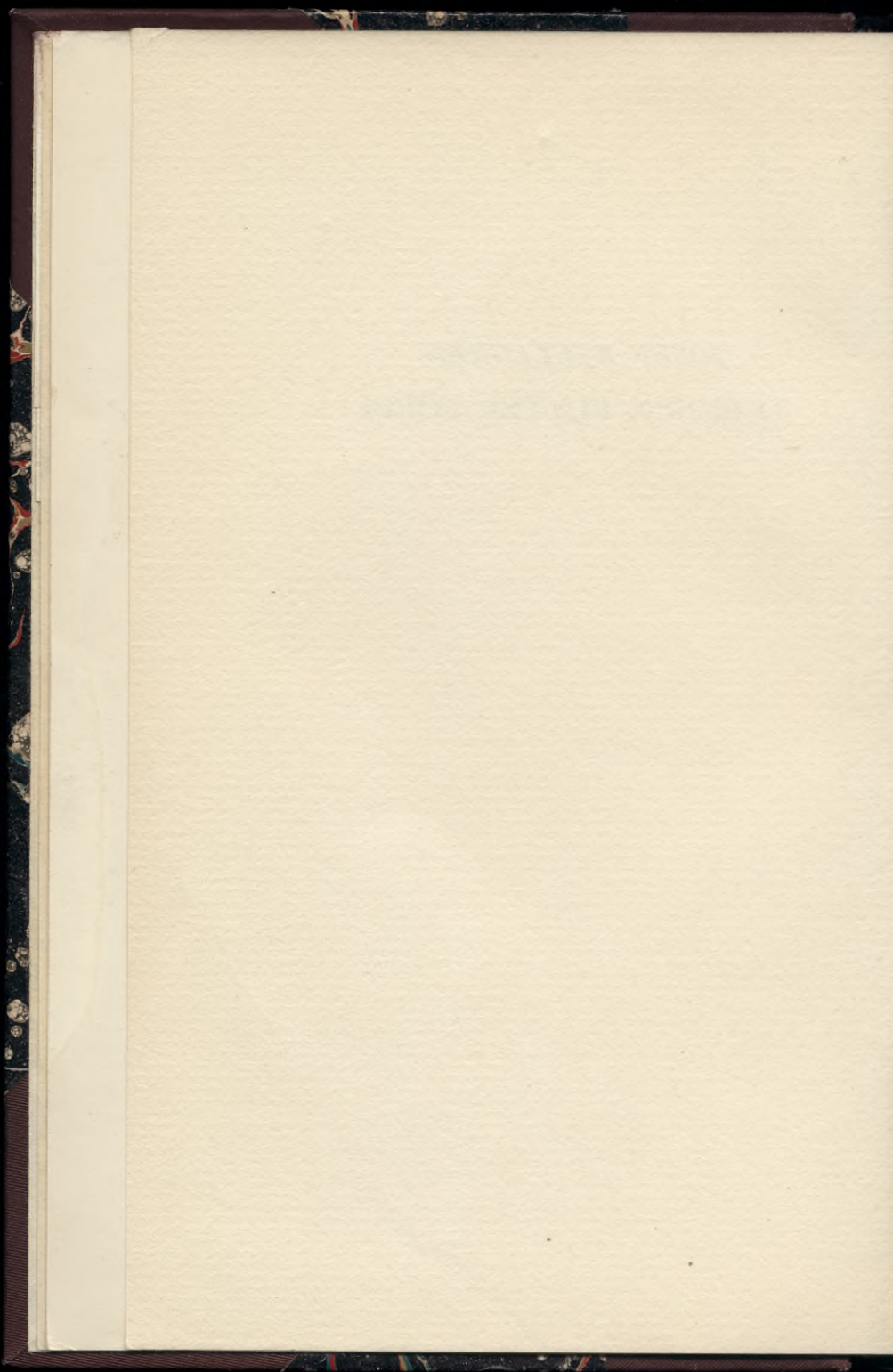
NATUR och KULTUR

JOSEF KYELLGREN

THEMSEN FLYTER FÖRBI

JOSEF KJELLGREN

THEMSEN
FLYTER FÖRBI

EN LONDONBOK

STOCKHOLM

BOKFÖRLAGET NATUR OCH KULTUR

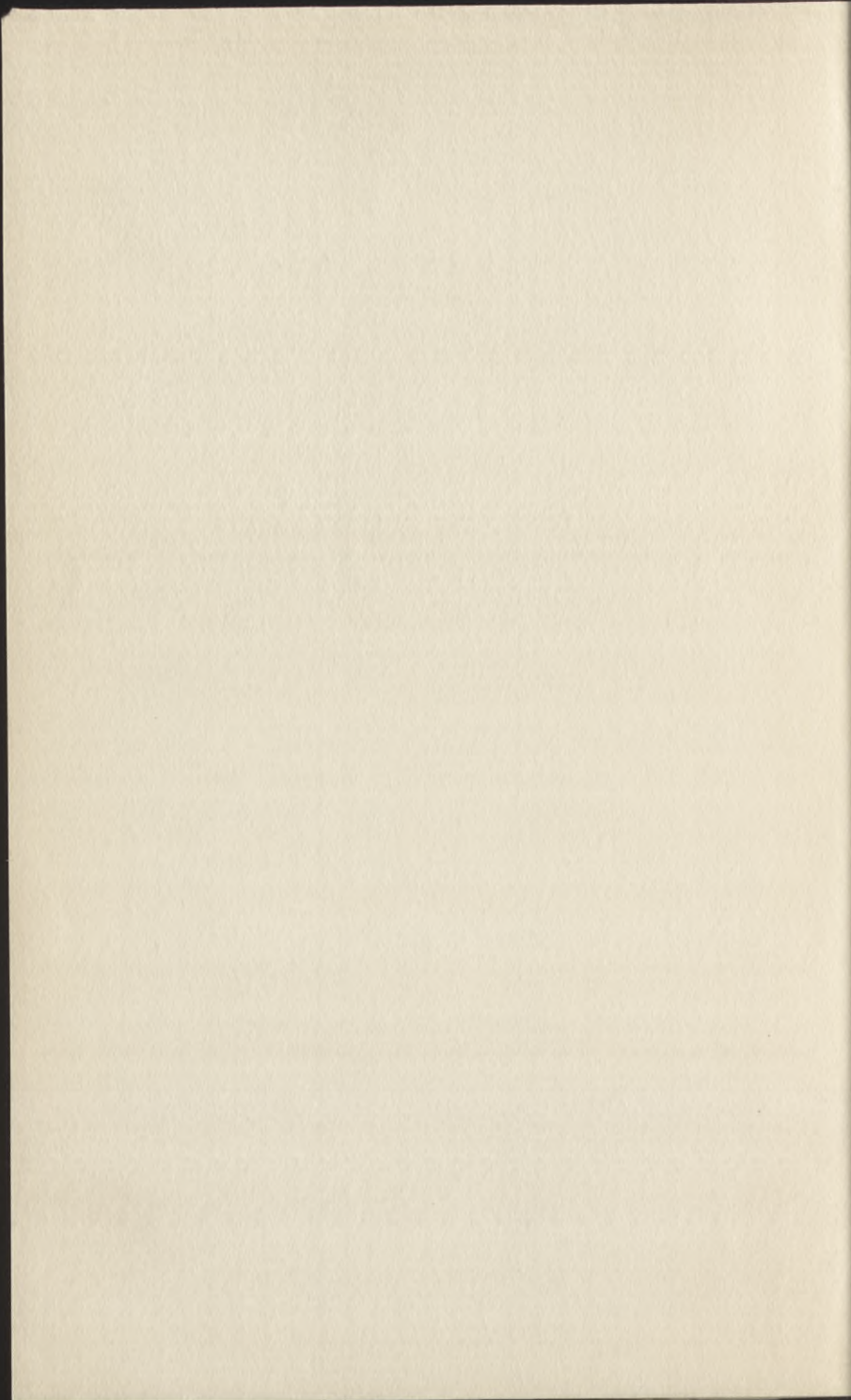
Copyright
by
Bokförlaget Natur och Kultur

Printed in Sweden.

STOCKHOLM 1937
LINDBERGS TRYCKERIAKTIEBOLAG

49217

I.

*E*n ny morgon öppnar sitt sömnrusiga
öga i öster,
en ny dag flyter in i tidens stora flod.

Fabriksvisslorna skränar gällt mot den
vintergrå himlen,
hamnens och verkstädernas visslor ropar
ivrigt an —:
men ekot av mina steg har vissnat ner
och dött bort
mina fötter rör sig ej längre i grynings-
timmans mörka arbetararmé.

Allt för tidigt svek jag min plats i ledet,
allt för tidigt övergav jag min ungdoms
värld,

alltför tidigt lämnade jag mina kamraters
sida
för att söka det ouppnåeliga
— och slås tillbaka av verkligheten.

En främling har jag blivit, en främling
bland främlingar.
Hjälplöst fången djupt i det okända, i det
dunkelt nya.

Varje morgon vaknar jag vid ångvisslor-
nas hotfulla skrän
de kallar mig åter till vardagen, till de
mödosamma timmarna.
Förfärad ligger jag och lyssnar till tram-
pet av tunga fötter,
som ekar hårt mot de kalla stenarna.
Under slutna ögonlock ser jag männens
långa brådskande led mot utkanten.
En gång mitt ibland dem
är jag nu utanför, lämnad åt sidan, av-
skild från massan:

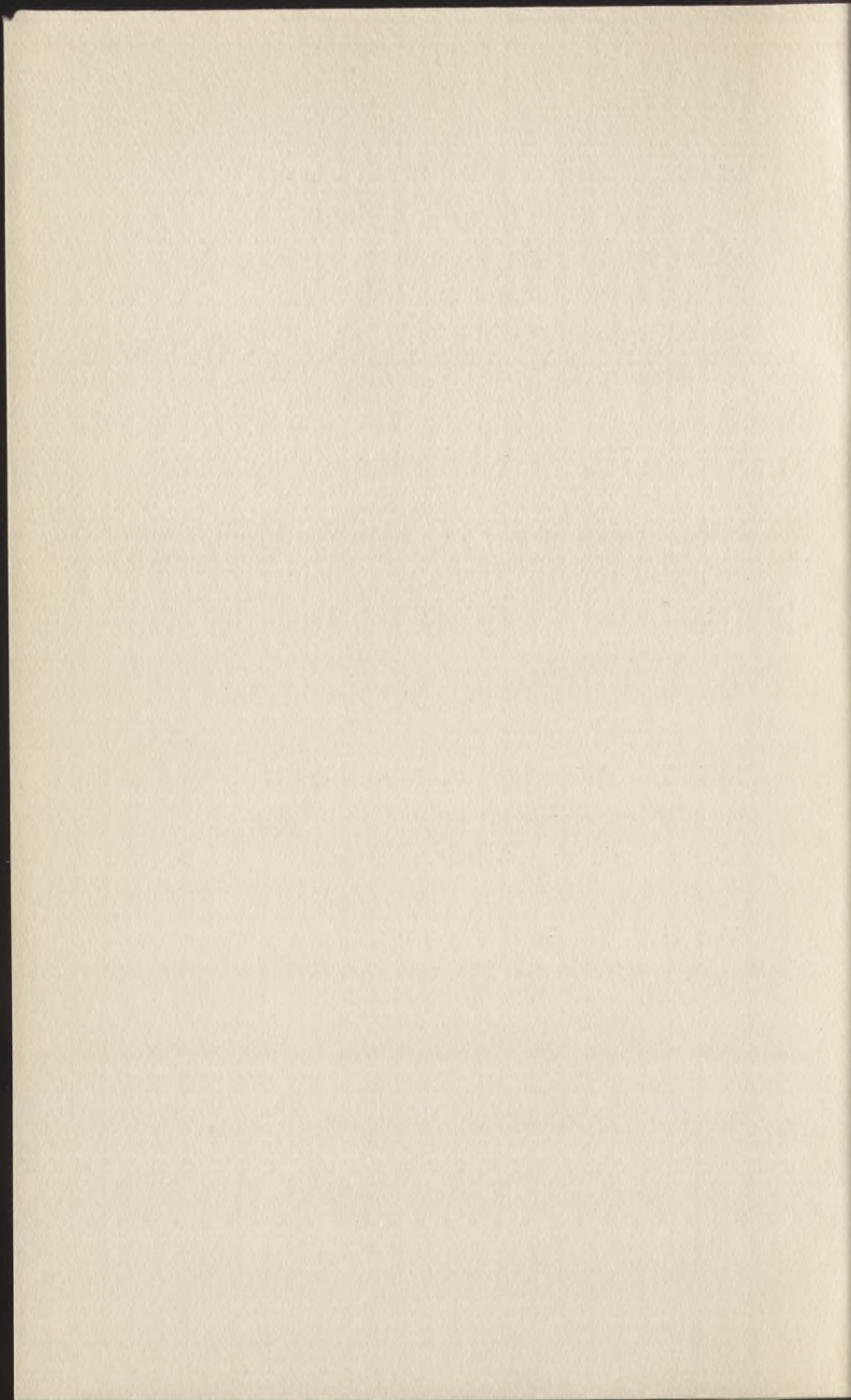
kan jag som förr tolka deras känslor,
förstår jag ännu deras önsknings,
vågar jag återigen stå i deras krets
för att bittert kämpa om brödet
och förhoppningsfullt tro på morgon-
dagen.

Allt det förgångna kommer skrämmande
nära
och pressar mig ner i en bottenlös brunn.
Arbetsmorgonens första grå minuter
frågar efter dagens mål och timmarnas
gärning.

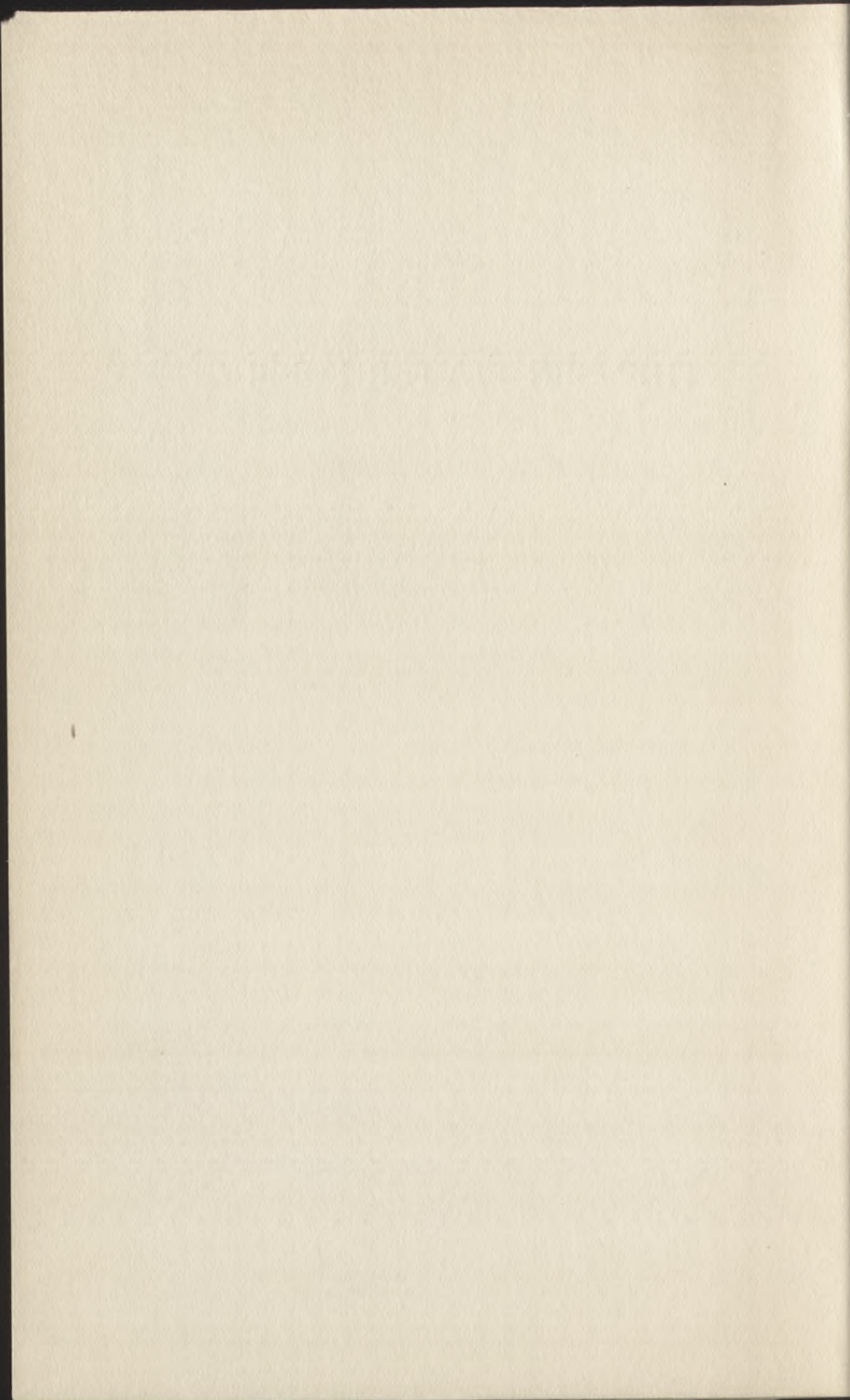
Men jag kan ingenting svara, jag har intet
att ge:

tiden har glidit bort ur mina händer
— allt ligger kastat bakom min rygg
obrukat och utan värde.

Var livet för hårt för mig,
vågade, vågar jag ej?

THEMSEN FLYTER FÖRBI

*T*RANSPORTKRANARNAS STAL-
skelett är grå, mudderskoporna är grå,
läktarna ute på floden är grå. Themsen är
grå och grå är människohoparna som
vältrar fram ur kvarteren från Tower till
Viktoriadockorna, från Abbey Wood till
Westminster.

Varje morgon är en morgon med mörk
och igenmulen himmel, varje morgon är en
morgon med kallt och genomträngande
regn. Themsendimman drar sin smuts-
gula svepning genom alla gränder, them-
sendimman är tung och klibbig, dess gula
töcken omsveper allt, den är en segerrik
erövrare som gömmer både städer och
människor djupt i sitt famntag.

Håller inte livet på att utplånas, förkvävas i början av varje begynnande morgon? Denna stad kanske lever om dagen, ja den kanske även lever om natten — långt borta i City och West End strålar den som ett diadem av miljoner prunkande ljus. Men om morgonen har alla ljus strukits bort, allt liv plånats ut. London finns inte, London har upphört att existera. Här härskar endast dimman och mörkret. Här härskar ju endast den kvävande och hotfulla tystnaden.

Nej — naturligtvis inte. Allt är ännu inte slut. Allt är inte förlorat. Ännu finns det liv, ännu finns det möjligheter till fortsatt kamp.

Spänn blickarna genom det vältrande dimhavet, lyssna ditin — hundratals människor kommer spöklikt framtrassande i gränderna som leder ned mot dockorna. Tusen tysta människor. Hundratusen. Miljoner. Som en grå flod kommer mor-

gonens människohopar, som en grå flod vilken oupphörligen strömmar förbi den oändliga raden av gråa hus, förbi magasinbyggnadernas grå och fästningsliknande murar. Morgonmänniskornas ansikten lyser töckenvita genom dunklet. Deras korta steg rullar dovt och undertryckt mellan stenbarriärerna. Deras kroppar är hopsjunkna, deras skuldror pressade neråt. Men det är ändå människor, människor i oöverskådliga led: livet är tillbaka igen. Snart hissar floden sina segel, snart börjar läktarna att röra på sig. Snart surrar alla hjul — redan råmar den första ångvisslan gällt någonstans bakom dimmornas och kolrökarnas tusendubbla draperi.

Redan slamrar kättingar och skorrar vinschar långt i väster, långt i öster; ute vid Purfleet, ute vid Shepperton.

Nej, denna stad vid Themsen försvinner inte så lätt, den upphör ej att existera.

Hundra människor kanske stupar under morgontöcknets famntag — det finns tusen andra. Dimman är ingen fiende och förgörare. Dimman är Londons säkra pansar, imperiets skydd och sköld: varje skri av smärta och trots kväves förunderligt väl i dess solkiga dok. Men livets färg är grått: gulgrått, smutsgrått, grått och svart. Grå är transportkranarnas stålskelett, grå är mudderskoporna och läktarna ute på floden, grå är Themsen som flyter förbi under dimmornas smutsiga slöjor. Grå är himlen, grått och kallt är himlens regn.

En begynnande arbetsdag under strålande sol är något ytterst sällsynt här — lika sällsynt som ett öppet, fritt och lyckligt människoleende i något av dessa kvarter.

L ANGT BORT I SURREY FÖR-
enas Norrland, Kanada och Sibirien: där
lägges dagligen tusentals plank i höjden.

De män som lämpar lasten från far-
tygen upp till stapelplatsen är trasiga män,
smutsiga män, kuttryggiga män. Och ändå
— deras kropp, deras börda, deras fot-
fäste är ett: en fågels första ansats till
flykt. Liksom fågeln snappar efter luft
under sina vingar för att kunna lyfta från
marken eller vattenytan och sedan tyngd-
löst bäras framåt, så snappar en plank-
bärares fötter efter landgångens vibra-
tioner, så har hans kropp vuxit samman
med axelbördans jämna svikt.

Ni alla som ej förstår arbetets stora konst, kom ej hit med er döda tyngd. Gå ej på plankbärarnas landgång med tunga stövlar. På denna landgång är allting tunga stövlar, till och med de lättaste lackskor. Ja, även de lättaste lackskor är som centnervikter av järn om de ej kan röra sig i annan takt än den som balsalens parkettgolv har lärt.

Och det var alltså ett misstag om ni trodde att Surreys arbetare endast var skäggiga daglönare, endast var en hop snedhöftade och kuttryggiga män. Nej — deras fötter är lättare än alla andra människors och den tunga bördan på axelputan har de redan till hälften förvandlat till fågelvingar.

*F*ÖR TILLFÄLLET BOR JAG

djupt nere i Eastend, den stadsdel däri-
från så många berömda skildringar fin-
nas.

Jag har ingenting nytt att tillägga,
ingenting har ändrats sedan sist, allt tycks
ännu vara som det alltid sagts och beskri-
vits. I rummet som jag hyr, har golvet
djupa gropar mellan stenarna, det lackar
av fukt utmed väggarna, dörren sluter
icke tätt vare sig ovan eller nedan —
genom de breda springorna strömmar
alltid in luft och olika lukter.

Men för mig är detta bara en tillfällig
bostad under en tillfällig situation; ja, jag
kan vara helt nöjd: lutar jag mig fram

mot de spräckta rutorna och vänder ansiktet snett uppåt, kan jag se en strimma av den himmel som alltid lär välva sig över London. I övrigt vet jag ingenting om Eastend. Det är för stort och vidsträckt. Och jag är ju bara en tillfällig gäst som kommer hit ibland, som genast otåligt väntar på något bättre.

Min värdinna denna gång är en kvinna i sextiårsåldern. Hennes kropp är nertryckt och hopklämd. Hennes händer darrar av ålderdom och kanske också av dåligt öl. Under de veckor jag bott hos henne har hon, utan att bli ombedd, utfört några små tjänster åt mig av olika slag. Varför vet jag inte. Kanske hon har gjort det av vänlighet. En sextiårig kvinnas vänliga omtanke.

En dag då jag vandrar omkring uppe i city, får jag ett tillfälle att köpa en knippa syrener vid en gatuförsäljares kärra. Blommorna för jag med mig ner

till Eastend, till min värdinna. Först vill hon inte ta emot dem, nej inte alls! Jag skämtar, hon är allvarlig. Jag trugar, hon nekar. Jag skrattar, hon är bestämd. Och då jag absolut inte vill ge med mig, tar hon tillslut blommorna mellan sina händer som darrar av många års arbete och slit, hon tar mot den doftande syrenknippan på ett nästan skamset sätt. Och hon vänder sitt fula, rynkiga ansikte mot mig:

— Men jag är ändå en fattig människa, inte *passar* det för en sådan som mej att ha blommor!

Jag har strövat miltals åt nordost från Commercial kungsåder av liv och livsglädje. Inte en blomma har jag sett, inte ett grönt blad. Bara trånga gränder, utspild mjölk över smutsiga stenar, bara svarta hus och rökiga gårdar.

Eastends fattigdom måste vara dju-

pare än allt annat. Den finns hos människorna själva — dessa som endast med djup förlägenhet vågar föra en glimt av skönheten till sin närhet.

FÖRST SA SMÅNINGOM FÖR-
står man till fullo denna sak: här måste
brödet vara värt sin vikt i guld. Här är
det lika kostbart som den gyllene solen,
som jordens gröna gräs.

I all världens centra och city finns
juvelerare- och guldsmedsbutiker. Dessa
affärers fönsterglas är överspärtrade med
ett tunt och kraftigt galler av stål. Bakom
detta dubbla skydd finns utbrett för allas
blickar många sällsynta ting av skönhet.
Det är den demokrati här i västerlandet
som vi drömt och kämpat för: vem som
helst får stanna på gatan och låta blicken
fångas av ädelstenarnas glans — fabriks-
flickan likaväl som lady'n har rätt att njuta

av denna exposé. Juvelerarebutikerna är till för alla dem som hungrar efter skönhet.

Och alla de som hungrar efter bröd kan stanna framför matvaruaffärerna. Dockkvarterens brödbodar liknar citys juvelerarebutiker. Här sitter också grova järntenar framför lätt sönderkrossade glasrutor. Och innanför dessa ligger brödet utbrett till beskådande. Det är kanske hoptorkat och hårdnat bröd, det är kanske några dagar gammalt och har redan ett tunt lager av damm över sig. Men det är ändå bröd, det är ett överskott av jordens givmildhet som är värt att skyddas likaväl som guldets och diamanterna.

Och även den som inte direkt är hungrig, kan länge stå och stirra in i bakgatornas små smutsiga matvarubutiker. Och man tänker då kanske på bröd. Det läckra, mjuka brödet som frikostigt bjudes åt var och en ute på franska landsbygden. Brödet i Spanien och Ryssland som ätes vid bön-

dernas och arbetarnas bord. Det hårda brödet i Skandinavien. De svällande belgiska russinkakorna. Och allmogens bröd i Finland, ett bröd som ännu har en kärv och järngrå färg, vilket minner om den tid då bark var det mjöl nyodlaren hade kvar när frosten tagit allt det andra.

Överallt är brödet en välsignelse och gåva, en rikedom som även den fattigaste givmilt bryter itu och delar med sig av.

Det är endast djupt inne i dockkvartieren i ett av jordens rikaste länder, man spärrar in brödet bakom ett galler av järn. Av bitter erfarenhet vet man att brödet inte är något att slösa och ödsla med. Att dess kostbarhet inte skall utbjudas till frestelse för tjuvahand.

KVÄLL EFTER KVÄLL OFFRAR

jag några penny till någon av de många små biograferna. Man går in under en ljusöverstrålad portik; det är som vägen till det rika livet, livet utan obarmhärtighet.

Och på en av det branta galleriets översta bänkar kan man försvinna in bland människorna, försvinna in i tystnaden. Långt nedanför och framför oss, rullar ett av drömmens många lyckliga dramer förbi i svart och vitt. Åh, det är så enkelt och begripligt alltsammans. Där är hjälten, där är hjältinnan — där är deras svårigheter på vägen till lyckan, där är slutsce-nens sista ljusa leende mot framtiden.

Allt detta måste vara värt några penny på kvällen.

Jag är en bland tusen andra människor som sitter här i den rökiga biograflokalen. Jag liksom de vill för några timmar fly bort från verkligheten. Vi vill glömma gatornas monotoni och det ödsliga främlingskapet över det rum som vi kanske är nog lyckliga att få sova i om nätterna. Var och en av oss är kanske djupt ensam, tillsammans utgör vi en hop som luktar av smuts och svett, gemensamt upplever vi andra människors liv, andra människors lycka och kärlek.

Andra människors liv, andra människors lycka och kärlek — det är så stort och rikt, så ljust och helt att det ligger bortom varje möjlighet för de flesta, kanske för alla som sitter här och girigt ser på skuggorna därframme. För oss som helt lever med i denna fjärran glimt av verkligheten.

Filmdukens reflex av livet är kanske

starkare än allt det obarmhäftiga som omger oss i varje stund. Så kan det dröja i många kvällar innan man upptäcker östra Londons hosta och inser hur klena imperiets lungor är. Innan man till fullo förstår att människornas bröst härinne ej håller stånd mot ett par minuters glädje.

Något lustigt händer på den vita duken, något roligt blir sagt. Alla skrattar vi hjärtligt åt situationen. Och efter skrattet kommer hostan. Den börjar så sakta i en hörna långt borta. Men därifrån sprider den sig snabbt till nästa man, och nästa. Som en orkan sveper den fram i det djupa dunklet och på ett ögonblick är hela den väldiga lokalen i uppror, alla de tusen människorna har blivit en enda hostande, harklande och stönande hop. Och sedan dröjer det ganska många minuter innan allt blir stilla igen. Den korta ansträngningen har pressat fram tårar hos den tusenhövdade publiken. Först när alla strukit med aviga hand över ögonen kan

händelseförloppet därframme återigen följas med andlöst intresse — till dess nästa lustiga situation kommer — till dess nästa hostattack sveper fram genom salongen.

Så sitter man kväll efter kväll i den tysta och drömmande kretsen av människor för att tillsammans med dem lockas att tro på något utanför vardagen och verkligheten. — Hör man hjälten hosta därframme under spelet i vitt och svart, ser man hjältinnan huttrande dra samman ylleschalen över skuldrorna —?

FÖRR ELLER SENARE KOMMER
väl den stunden till oss alla.

Men just nu är det du Jack som står här i all din mänskliga ynklighet och håller konsert på Jamaica road. Bättre konserter finns det och kanske även bättre musikanter. Oxford street till exempel, den gatan avpatrulleras ständigt av ett band på sex man; fem av dem spelar klarnett och en går före och dunkar på basdrumman — det är en orkester över vilken silverslantarna regnar ganska tätt. Nere vid Piccadilly står den berömda violinisten och på norra sidan härifrån, tvärs över Themsen, vandrar batterister och säckpipblåsare omkring — allesamman musi-

kanter som kunde väcka upp de döda ur sina gravar. Men du Jack, du har bara ditt munspel, och med ett sådant bringar man inte gatans hundrastämmiga orkester till tystnad. Det vet du, därför vänder du dig inte till gatan, utan till krogpubliken. Dina spensliga skuldror kurar samman, ditt huvud lutar på sned; — åt höger — åt vänster; du spelar ju och varje sekund vill du avlyssna de segerrika toner du själv förmår skapa.

Men vad står det på dörren till krogen — *public bar!*

Därinne finns sorlande människor, därinne hänger ett vimmel av vimplar sedan silverjubileets dagar. Men ljuset och värmen är inte till för dig, broder Jack. Du får endast hålla dörren på glänt i en smal strimma, knappt bredare än munspelet. Du själv får inte komma in på denna *public bar*, men du får ändå sända dina toner som budbärare. Är det någon som kastar en penny? Nej, inte ännu! Nå, lika gott.

Du kan spela en timma eller två. Du har ju en mångskiftande repertoar. Du har ju ditt instrument, din musik, din envisa förhoppning. Och du kan ju allt: God save the King; Tipperary, Glory! Glory! Hallelujah —

*John Brown's body lies a-mould'ring in
the grave.*

De orden har blivit en schlager som trollar fram mynt ur vilken ficka som helst. Ditt instrument kan visserligen inte mäta sig med alla andra gatumusikanter; det är ett ingenting mot klarinetterna och bastrumman på Oxford street och Holborn; det är ingenting mot den jublande violinen vid Piccadilly; munspelet skulle alldeles drunkna i de tonkrevader som batteristerna och de skotska säckpipblåsarna ställer till med i kvarteren vid North East. Men även du får väl så småningom några penny till ett glas öl, några penny till en bädd för natten.

Och under tiden skänker du Jamaica road lite musik, en klingande melodi som tränger fram genom det brutala larmet. Du vänder visserligen din spinkiga rygg mot gatan, du spelar endast för krogpubliken. Envist klamrar du dej fast vid den smala dörrspringan, du blåser ut dina toner energiskt och lidelsefullt. Men det är inte endast de som berusa sig med öl och gin som lyssnar till dig, utan även alla som står sysslolösa på den skräpiga trottoaren — ty de inbjudande orden *public bar* är en trollformel som förmår att stänga tusentals människor ute.

Och när du till slut tar en repris på John Brown's body är det minst ett dussin kringdrivare som med skosulorna stampar takt mot gatstenarna och nynnär med i kören:

Glory! Glory Hallelujah!
Glory! Glory Hallelujah!
Glory! Glory Hallelujah!
His soul goes marching on.

Det är konsert på Jamaica road i kväll
— broder Jack ska ha ihop några penny
till ett glas öl eller till en bädd för natten.

*K*LOCKAN ETT OM LÖRDAGS-
middag. Och det är vid den plats intill
London Bridge där tre stora trafikådror
stöter samman; — den från city, King
William street; — den från norr Grace-
church street; — den från öster, East-
cheap.

Från krogen i hörnan kommer en gam-
mal man ut på gatan. Det är en storvuxen
och gråskäggig man. Och han är något
berusad. Han går osäkert och trevande,
vinglar till då och då. I högra handen
har han en lång och grov påk som han
stöter mot gatstenarna för varje steg han
tar framåt. Nu snubblar han ett par tre
steg ut i körbanan. Den ständigt kokande

massan av bilar, bussar, cyklister och vrenskande hästar omger honom på alla sidor. Förstrött står han och känner med sin käpp i en cirkel kring fötterna. Vänder sig långsamt om, går tillbaka till trottoaren. På båda sidor rusar döden snabbt förbi.

Det är inte bara en gråskäggig gammal man detta, utan även en till det yttersta smutsig och trasig människa vars gulgröna kläder skiner av gammalt flott. Och det är inte bara en något berusad man, utan även en så gott som fullständigt blind människa. Hans ena öga är borta alldeles och det andra stirrar gråvitt och dött rakt ut i rymden. Men han har sin käpp, han känner sig för med, den är hans fötters lykta.

Över vänstra axeln har han slängt en säck som på sin botten måste innehålla en slunk av något vått, ty på utsidan av den grova väven har det slagit fram stora bruna fuktfläckar. I rockuppslaget blän-

ker den före detta frontsoldatens eget tecken:

For service at the front.

Denne blinde och berusade man vacklar omkring lite på trottoaren. Då och då stöter han till en citydressad gentleman, då och då får en elegant ekiperad dam en puff av den snaskiga säcken. Ty det är vid middagstid på lördagen och mycket folk är i rörelse.

Med käppen dunkande framför sig, söker sig den gamle fram till trottoaren igen. Framför honom är en femdubbel barriär av fordon som för tillfället står hypnotiserade framför trafikfyrens röda öga. Först hittar gamlingen inte riktigt rätt utan kommer in mellan ett par hästar. Dessa kastar huvuna uppåt, tuggar på betslen och stryker nervöst och skyggt baklänges. Men bortom det åkdonet står en lång rad av väntande bussar. Mannen gör sig fri från hästarna och trevar ombord på den

första auton, frågar kanske konduktören om vägen, finner att han kommit fel, stiger ner igen — fortsätter fram till nästa buss, samt nästa och nästa. London genomkorsas av ett par hundra busslinjer, det finns många möjligheter för en blind och berusad man att komma fel.

Trafikfyren framme vid korsningen blinkar åter grönt och alla hjul börjar rulla. Den gråskäggige står ensam mitt i det rörliga myllret. Han stöter hårt och hotfullt med påken mot gatstenarna. De slagen ekar på ett underligt och ödsligt sätt genom det glada trafikmyllret vid King William street. De härleda sig ju från en man som varit vid fronten, en man ur de ärofulla leden som nu står ensam, övergiven och hjälplös bland tusentals trafikanter. Mitt i vimlet står han i det grå, höstliga regnet. Man ser den smutsiga kepsen som ligger nerstruken över ena örat, man ser det blinda och uttryckslösa ansiktet, det grå skägget. Han är en gam-

mal frontsoldat som tömt några muggar öl för mycket — liksom övriga veteraner brukar göra; även generalerna och officerarna på den fashionabla klubben vid Handcourt sväljer alltför många whisky då de fruktar för den kommande nattens drömmar.

Länge och hotfullt dunkar den vilsekomne mannens käppslag genom det glada och brådskande trafiklarmet vid King William street. Varnande för vägen in i mörkret — spörjande om vägen ur kaos —

*E*FTER STÄNGNINGSDAGS, SEDAN alla reklamskyltar tagits bort och alla varor som legat ute till påseende burits in, vandrar du och jag och alla andra belåtna främlingar några skräpiga gator upp och ner för att få lite luft innan det blir tid att gå till sängs. Vi strövar omkring i Poplar eller Stepney eller Bermondsey eller Purfleet som outsiders, som människor vilka med likgiltighet kan betrakta världens ondska, världens brutala dom över levande varelser. Här är luften kvav av damm och tunga dimmor — det gör ingenting, i morgon är vi kanske långt ute på Atlanten, i morgon befinner vi oss kanske djupt inne i en susande skog. Här

är gatorna upprivna, här är husen förfallna, här tarvas ny kommunal belysning — det gör ingenting, vi är inte för alltid bosatta här, vi betalar ingen skatt i detta distrikt. Här är alla människor bleka, här har de lekande barnen håliga kinder, här strömmar det ut dålig och förskämd luft ur alla dörrar, här kan man vid varje steg se in i hemmens trånga värld, här är gatorna smala, bilhjulen får knappast rum mellan rännstenskant och rännstenskant — det gör ingenting, vi är ju alla här endast på några korta ögonblick och kunna när som helst skifta om och få nya grannar.

Människorna lever ju ändå, livet finns till — och allt är ganska intressant för oss belåtna främlingar; låt oss inte bli upprörda — alla har vi ju sett att det finns många som snabbt och bekvämt föres härifrån i Thos Cooks sight-seeing autocars.

NÅGOT SOM FÖRVANAR I

East India Dock: ett kroggolv övertäckt med färsk sågspån. En renskurad trappa, renskurade bord. Ja, till och med blommor på borden, spröda vallmo med blekröda kronblad — tyvärr endast torra pappersblommor. Men de äger ändå en lånad färg av naturens stora rikedom och skänker åt lokalen en stämning av sol och ljus — här blir man som alla vet, ständigt överrumplad av det minsta ting som ej är svart eller grått.

Och på detta kinestillhåll i det smutsiga och illa beryktade Limehouse är allting alltid lugnt, stilla och rent. Man kan komma hit vilken tid som helst på dagen, från tidigt på morgonen till sent på kvällen för

att dricka sitt te och äta sin sandwich utan att bli störd av något eller någon. Mitt på dagen är det alldeles tyst och stilla: den gamla kinesiskan sover visst på sin stol bakom disken, en fluga surrar sömnigt mot fönsterrutan, den tigergula katten smyger med indragna klor över golvet; gumman sover, flugan surrar, katten glimtar grönt med ögonspringan; ljudlösa tid i det solkiga och svarta Limehouse: endast här är det som golvets sågspån doftar friskt och gott i hela östra London.

Men om kvällarna blir det kanske något livligare. Då är det lite mer folk härinne och då har någon skaffat fram en gramfon och ställt upp på ett bord borta vid disken. Kring bordet sitter en klunga människor — alltid desamma. Ibland spelar de av några skivor på grammofon. Ibland samtalar de sinsemellan med lågmälda röster. Det är endast unga människor. Och de lyssnar med djup andakt till den ovanligt synkoperade musiken. Någon gång

kanske en av flickorna inte kan hålla sig stilla. Hon måste resa sig upp, stryka lite puder över ansiktet. Hennes blanka ögon är djupt svarta. Och då hon oroligt går över golvet svänger hon mjukt på höfterna under den tunna kjolen, hennes gång över kroggolvet har något av rytm i en begynnande dans. Men något mer blir det inte, någon dans kommer inte till stånd. Flickorna har oron i kroppen, lystnaden efter rörelse. Men de unga männen sitter orörliga med sina vaxgula ansikten omkring grammofonen. De kanske alla har arbetat tungt i dag i någon underjordisk håla, de har kanske burit plank eller stått vid en ångande tvättmaskin. Nu har storstadskvällen kommit med sitt sällsamt mjuka lugn till dem. Flickorna får förgäves pudra sina ansikten, svänga sina höfter, utbjuda sina kroppars rytm. De gula männen har endast behov av en stund i meditativ ro i varandras närhet. — Och några vita hittar sällan eller aldrig innanför dör-

rarna. Här är tystnaden för djup, här är renligheten för stor mitt i bullrets och smutsens högkvarter.

Så förflyter kvällarna i Limehouses kinesrestaurant. Och kommer man hit tidigt om morgonen kan man se väggborden kantade av kineser som passar på tillfället att sova ut efter nattens långa vandringar i East End. De sitter med armarna lagda mot bordskanten och ansiktet gömt i de uppåtvända handflatorna. Värden i sin blå blus tassar försiktigt omkring mellan borden i sina svarta filttofflor. Allt verkar stilla, fridfullt och naturligt på denna plats. Ingenting ger intryck av lidande och oro. — Här kan en dödstrött människa få vila ut medan ett glas te långsamt kallnar vid hans armbåge. Och framför den sovandes nerböjda huvud står en vas med blekröda vallmo. När han återigen vaknar upp, kan han se på de blomorna som en avlägsen hälsning från sitt hemland.

*P*Å MÅNGA GAMLA KOPPAR-

stick kan man få se avbildningar av Londons äldsta hamn. Greenlands docka var då en idyllisk och fridfull bassäng som grävts upp i den sankna och dyiga flodstranden. Dit fraktades de norra atlanternas seglare för att finna ro och lugn för havets många faror. De kom ju alla stormslitna från det avlägsna Grönland med dyrbara laster under däcksluckorna, last av hudar, kött och späck. På de gamla kopparsticken kan man se hur fullriggarna ligger med beslagna segel och nakna rår förtöjda tätt intill kajbänkarna. Kring bassängen är det planterat en mur av träd som skall skydda skeppen för att överras-

kas av några stormar. Vattnet är blankt som en spegel mellan de utsträckta stenarmarna. På himlen glimtar en måne fram mellan flyende skyar. Några ensamma par vandrar här och där tätt tillsammans. Somliga av dessa är till hälften gömda djupt inne i trädens lövrika skuggor — somliga vandrar öppet i månens vita ljus.

Tiden har gått och Greenlands docka är något helt annat. Nu har de beskyddande trädens stammar förvandlats till lyftkranarnas långa nakna armar. Naturen har blivit stål och järn. Ingen smeksam vind utbyter längre förtroligheter med de prasslande löven om kvällen. Månskens ljus speglar sig inte i några människors drömmande ögon. Det förtroliga har förvandlats till naken hets, alla hemligheter är förrådada, alla värdefulla minnen har plundrats på sitt innehåll.

Greenlands herdeidyll från kopparsticken är bliven till ödslighet och industri.

Och de ensamma paren som vandrar i månskenets trolska gator av ljus? Är de helt försvunna? Ingen ensamhet finns längre, och ej heller något månsken — här härskar det flammande neonljuset. Men — kom min flicka köper vi fish and chips i närmaste gathörn. Varje famntag kan få betalas mångdubbelt dyrt i första bästa cottage. Kanske det är en skam att säga det här på denna plats; men är vi inte människor ändå, behöver vi inte alla en paus mitt i allt det otroliga? En sekund av ensam innerlighet. Sedan, min flicka, när vi tömt våra kroppar på det ursprungligas slagg och aska, kan vi återigen möta Greenlands krav som goda robotar.

MANNEN SPELAR FLÖJT OCH

de två barnen dansar mjukt och fågellätt i den öppna kretsen vid rännstenskanten.

Många av dem som stannat här, har kanske inte gjort det av annat än nyfikenhet och för att känna en lätt rysning av vämjelse gå över kroppen.

Och de feta judiska mödrarna med många barn bland kjolarna, har all rätt att se på denna gatutrupp med blank förundran; de trådslitna gamla hantverksvennerna som krupit fram ur sina hål, kan gott fnysa föraktfullt över den surnande pipglöden. Ty mannen som spelar flöjt, liknar han en människa, *är han verkligen en människa?* Kanske — och kan-

ske inte. Han har två ben, två armar, men det huvud som sticker upp ur trasorna, liknar närmast en gorillas. En gorilla som strukit en smutsig fjäderkalott över nacken, som har gula mässingsringar i örsnibbarna och en kedja av amuletter tvärs över pannan, små runda plåtstycken som blänker likt silver mot den mörka huden. Och händerna som trycker instrumentet mot de svullna, blodröda läpparna, liknar inte människohänder. De kunde gott vara labbarna till något hårigt djur ur djupet av en avlägsen djungel. Men spela flöjt kan han och barnen kan dansa till hans musik.

De båda flickornas kroppar är brunhylda, nästan svarta. Från vilken solig strand har de kommit hit till dimmornas rike, till de vita människornas huvudstad? Nu tolkar de med sina späda kroppar sin ras' ursprungliga uttryck för stor glädje, för häftig sorg och djup smärta. De kommer från friheten och rikedom, och nu

visar de sina konster i en gatuhörna —
mitt bland köpenskap och geschäft — mot
några kopparslantar kastade i smutsen.

Med allvarliga och slutna ögon dansar
de båda barnen; med vidöppna ögon som
ingenting tycks se, blickar de ut över den
omkringstående hopen. Lätt och smidigt,
med sömngångaraktig säkerhet följer
barnens lemmar flöjtspelets skiftande
rytm. Högt på tå dansar de, glider förbi
varandra skuldra intill skuldra. Fotring-
arna klirrar sprött, handledernas smycken
glänser, deras armar lyfter och sänker sig,
fingertopparna mötas flyktigt högt över
deras huvun. De glider bort ifrån var-
andra, kommer närmare, glider bort igen;
dansar sida vid sida, skuldra intill skuldra,
lätt, löst, flyktigt.

Och plötsligt är det som den smutsiga
gatan skulle försvinna. Aldgate finns
inte längre och Londons larm har tystnat.
I stället tonar ett jungfruligt morgonland

fram på denna plats. En fjärran och lycklig ö med två lekande colibri i skogsbrynet, med ett par fjärilars tyngdlösa fladdrer över en solmättad havsstrand.

Ett ögonblick varar detta féeri, endast en kort sekund. Sedan skär det gråvita dagsljuset igenom, gatuförsäljarnas röster ljuder runt omkring och allt blir återigen vad det i verkligheten är: en penningföreställning på söndagens judemarknad.

Men flöjten fortsätter att ljuda och barnen dansar. De dansar outtröttligt hela dagen mitt i de vita människornas huvudstad. Fotringarna klirrar svagt, handlovarnas smycken glänser. Deras finlemmade kroppar vajar och svävar som bräckliga blomsterstänglar i kretsen av likgiltigt skådelystna. Deras allvarliga ansikten säger ingenting om sorg eller glädje, deras vidöppna ögon berättar ingenting om den plats från vilken de kommer.

Vinden i Aldgate sveper fram över den livliga varumässan, över köpenskap och

mångleri, lekfullt viras sopor, skräp och
gatusmuts som asfaltens egna blomstergir-
lander kring de små danserskornas nakna,
mjuka fötter.

NELSON HÄRSKAR INTE LÄNGRE ensam vid Trafalgar skvär. Strax intill är en granitpelare rest till Edith Cavells minne. Och alla hjältar av blodiga bedrifter för imperiets sak, kan där läsa ett sällsamt ord: *mänsklighet*.

När natten kommer, döljes det vita monumentets inskriptioner av mörker, regn och dimma. Men ändå är det mängder av människor som vet att ordet finns till. Och för att inte helt förlora kontakten med dess djupa värme kryper dessa människor samman i täta flockar kring den kalla stensockeln. Tätt intill Nurse Cavells fötter vill de troget bevara den eld av gemensamhetens ande som hon själv offrade sitt liv för.

Varje natt sitter dessa tysta hopar av hängivna eldbevarare för att med sina ryggar skydda detta monument mot förgängelsens stormar.

Och i den grå gryningen kommer avlösningen. En polisman svänger sin gummibatong och jagar upp avgudadyrkarna medan han lämnar ut ett lösenord till var och en: — Tid för promenad! — Tiden inne! — Tid!

Regnet driver in över Martinplatsen, dimman välver tung kring Trafalgar skvär. Polismannens gummibatong svänger rytmiskt runt och hans röst är ganska godmodig: — Time for you!

Om några timmar öppnar kontoren, öppnar bankerna och börser. Varje londonbo som går förbi denna plats i dagens ljus skall med lätthet kunna läsa monumentets obefläckade ord: Humanity! — Dess glöd har ej falnat och förlorat sin värme under nattens mörker.

LONDON BRIDGE KUNDE OCKSA kallas för bron med byxbakarna. Från morgon till kväll står här en lång rad av människor som stöder armbågarna mot broräcket medan de vänder sina blickar ner mot floden. Här luftas unkenheten ut, här spelar vinden in, här göres själen ren, här blir blicken klar, här kommer nya tankar. Och skönt är det att likgiltigt få vända ryggen till den bullrande och bensindoftande dagstrafiken för att med blicken följa det brokiga skådespelet nere på Themsen. Flodens vatten ligger som bly under den dolda solen, här har fartyg av alla storlekar från alla nationer stämt möte. Vinschar skorrar, människor ropar,

flaggor snärtar i vinden, kolrökarna driver förbi, läktare länsar undan med röda segel och forsande bogvatten, måsarna blänker med vita vingar, kommandorop, fartygssirener, skeppsklockor vars malmklanger gått genom stormar och ljudit över de avlägsnaste hav.

Vi står här en flock människor som likgiltigt vänder våra byxbakar mot dagstrafiken. Våra ögon är förhäxade, denna plats har förtrollat oss, Themsen har tagit oss i sitt våld, genom alla tider har dess vatten burit fartyg till denna plats. Här har ekkölarna och kopparkölarna gått fram, kölarna av järn och stål. Themsen har varit världens rikaste vattengata. Hit har chebeckerna kommit från Medelhavet för att dela bädd med flamländska caracker, polska loggertar, klinkbyggda hansakoggar, kinesiska lorchas, korsikanska skonertbriggar och franska korvetter. Ja, här har många flaggor flugit ut för vinden. Här har funnits sjöfolk, här har va-

rit skepp, hit har kommit varor från hela världen. Ebenholts och hudar från Afrika och Indien; cacao från Guldkusten; teakträ och ris från Burma; spannmål och växtoljor från amerikanska ostkusten; apelsiner från Medelhavet; färsk frukt från Kalifornien; logwood, rom och socker från Västindien; tobak och mineraler från utskeppningsplatserna i Mexikanska Golfen; späck och tran från de vidsträckta isregionerna under Grönland; fisk från Kanada; te, ris och sidentyger från Kina; viner från Spanien, Portugal och Gran Canaria; järn och furuträ från utskeppningsorterna runt Baltic sea; socker från Honolulu och Hawaii; vete och kryddor av hundra olika slag från Australien och Indien — härifrån har världshandeln spunnit sitt väldiga nät som för alltid fått sina namn genom de stora rederilinjerna alltifrån Red Star, Black Ball och Swallow Tail Lines.

Fartyg, sjömän, minnen.

Här har *Loch Torridon*, den oslagbara havssvalan på australiska ullträden, dockat in med sönderslitna dukar; hit har *Cutty Sark* på Kina-teträden oupphörligen återvänt som överlägsen segrare; här på Themsen har vimlat av nätta brigantiner, bredbyggda ostindiefarare, Compagnies Boardes tremastare, ståtliga packetskepp — genom alla tider berömda för sin racing canvas; här har stormslitna toppsegelskonare gått ut och in med tidvattnet, fyrmastade barkskepp, Blackwallfregatter och stolta Downeasterskepp. Fartyg — med segeldukar hårda som järn i stormen, vita som snö i passaderna. Hit till Themsen har alltid det främsta och förnämsta kommit. Det har varit skepp med det hårda drakhuvudet i framstammen, galjonsbilder, sinnebilder, drömbilder, bilder för vilja och övertro — det är inte människan som för skeppen över haven och vakar över dess säkerhet. Människan är bara ett redskap, skeppet i och för sig är

en levande varelse, det går sin egen väg, det har egna ögon, egen själ — en kämpande och trotsig ande som sprungit fram ur förstävans väldiga snäcka; och symbolen har kanske varit det asiatiska lejonhuvudet, den vita hingstens breda bringa, korsfararen med sitt bröstpansar, krigaren i uniform, legionären med lyftad sköld. Och kvinnor, kvinnor, överallt kvinnor som stävsymboler, från *Cutty Sarks* Nannie till *Ariels* heliga nunna. Sjöjungfrur, nymfer, vackra häxan, havsrået, amazonen, jungfrubarnet, den heliga madonnan. Kvinnor, sjöfararens kvinna som symbol, hon är drömmen om hemmet, hon är skönheten, det underfulla, det åtråvärda, det ouppnåeliga; hon är godheten och gracen, hon och ingen annan är skeppets själ och sjömannens genius. Hon kunde inte svika. Främst i stävens mjuka kurva bjöd hon sitt bröst mot storm och faror. Hennes milda ögon spejade outtröttligt genom natt och mörker — hennes blick

gick alltid framom horisonterna dit ingen annan såg men dit alla längtade. Ödesgudinna, goda moder, beskyddande väninna, lyckoväsen, *Cutty Sark's Nannie* eller Ariel heliga nunna (— *Nannie* med det gäckande skrattet i Robbie Burns ballader; *den heliga nunnan* ur helgonlegenderna med händerna korsade till skydd över bröstens evighetskällor —) alltid har du varit den älskade kvinnan som kunnat återfinna den villsamma vägen hem, den svåraste och farligaste av alla vägar —

Ja, vi står en ständig skara på London Bridge och följer med i det brokiga skådespelet nere på Themsen, ständigt skiftande och alltid detsamma: flaggor, fartyg, kolrökar, flygande fåglar. Galjonsbilderna har försvunnit, men skorstensmärkena har kommit i stället; här kan vi se ut över en skog av skorstenar: banderoler i alla färger, bredder, storlekar. Skorstenar med stjärnor, ringar, triang-

lar, initialer. — Kom till någon av atlanttrafikens stora mötesplatser, kom till Suez eller Panama, där anar man den världsomspännande samfärdselns hela vidd och välde. Men Cristobal vid Panama och Port Said vid Suez passeras bara. London är målet. Och från London Bridge har vi hela skådespelet upplagt och ständigt återupprepat i all sin brokiga mångfald.

Themsens är ännu världens rikaste vattengata. Endast här på London Bridge i raden av sysslösa dagdrivare, kan man ana hur ett imperium vuxit fram och blivit till.

OCH FÖR NÄRVARANDE ÄR jag gäst hos mr G. Maxwell. Han äger ett litet sotigt tvåvåningshus vid en smal återvändsgränd djupt nere i South East. Dessutom är en liten trädgård arrangerad framför huset. Sådan trädgårdstäppa har de flesta husägare här neråt bemödat sig om, men ingen har pysslat med sin så omsorgsfullt som mr G. Maxwell.

Mr G. Maxwell och jag iakttager till en början väpnad neutralitet gent emot varandra — varför hör egentligen inte hit — den gamle gubben är grinig och misstänksam mot den främling som så plötsligt ramlat ner över hans huvud. Men mr G. Maxwell är undersåte i sitt fosterland.

Och vägen till mr G. Maxwells hjärta går genom hans hund. När den lurviga, fula, skabbiga *Skottie* värdigas räcka vacker tass till mig, då blir också mr G. Maxwell som en omvänd hand. Därefter finns det alltid varmt vatten för min räkning om mornarna, rummet blir städat i tid, kol saknas aldrig till den öppna spisen och elektricitetsautomaten tycks ha upphört att existera. Mr G. Maxwell går ännu längre, han upptar mig till förtrogen i sin ungar-karlsensamhet. Han för mig genom köket ut på bakgården och visar mig sin hönsfarm. Med stolthet berättar han att de är ättlingar av *hans* höns som går och kacklar i så gott som varenda köksträdgård i hela South East. Och så småningom för han mig också in i det allra heligaste, i det östra gavelrummet, han vill så innerligt gärna förevisa sin fågelfarm, bestående av äggula kycklingar, kvickögda kanarifåglar och färgskiftande papegojor. Med stolthet berättar han att det är

ättlingar av *hans* fåglar som sjunger i tusentals hem över hela London.

Mr G. Maxwell, fågelvännen — engelsmannen.

Vår bekantskap började med en dispyt om något så obetydligt som priset på ett inackorderingsrum och bekantskapen fortsatte sedan några dagar framåt med små stridigheter om vissa bekvämligheter. Men nu har vi lärt känna varann. Varje morgon följer jag mr G. Maxwell på hans rond från hönsbur till hönsbur som står uppställda inne på den skräpiga bakgården och konstaterar att det finns levande liv även mitt inne i denna stenöken som heter London. Varje morgon följer jag honom in i det östra gavelrummet och fröjdar mig åt den larmande fågelsången som alltid klingar lika frisk och jublande mot en sol som knappast skymtar fram mellan branta och sotiga husfasader.

Och varje kväll sitter mr G. Maxwell

en stund i skymningen vid en kopp rykande te inne i mitt rum och talar om stort och smått, om silverjubileet och den gamla kungens död, om priset på fågelfrö, om priset på goda fågelägg, om det bästa hundbrödet som finns att få, om sina söner som stupade för tjugu år sedan.

Mr G. Maxwell berättar, stillsamt och försynt.

Men även om mr G. Maxwell ingenting sade, skulle jag väl så småningom komma underfund med hans historia. Jag bor ju i hans eget hus. Och det rum jag hyr, har han belamrat med många minnen till sin egen hågkomst. Ja — där är minnet från en resa till Cornwall (förkroppsligad av en bredbukig vas med ortsnamn och årtal), där är minnet av hans hustru i brudslöja, där är minnet av hans enda dotter som liten flicka på pappa G. Maxwells knä. Och på gavelväggen hänger två porträtt av hans söner som stupade i kriget. I det

stora kriget mot hunnerna, kriget för kulturens sak och imperiets idé. Den ena av gossarna har tapperhetsmedalj på bröstet. Den andra hann dö utan några förtjänsttecken eller utmärkelser — han hade bara sitt blod att ge.

Mr G. Maxwell sitter och berättar om allt det jag själv kan utläsa av fotografier och souvenirer. Han berättar om sin hustru, han berättar om sin lilla dotter, om sina båda söner — alla har han haft omkring sig i detta hus och nu har han blivit lämnad ensam!

Och medan mr G. Maxwell berättar, sitter jag och ser på honom genom rummets dunkelljus. Han förvandlas under mina blickar. Först då jag stod ansikte inför ansikte med honom, tog jag honom omedelbart för en gammal gnidig och snål gubbe som inte tycktes ha något emot att sätta i scen ett ekonomiskt skämt. Och nu avslöjar han sig som en brydd och förlägen människa vilken livet redan till hälv-

ten hunnit gå förbi, en människa som endast har sin hund och sina fåglar att syssla med, en utlevad och hoptorkad människa som gärna sitter någon timma i skymningen och talar om sina dunkla hågkomster med en främmande barbar.

Det är mr G. Maxwell, fågelvännen — engelsmannen.

Och mr G. Maxwell, den gamle gubben, lär mig så småningom en mycket viktig sak om London: det är en stad som inte bara består av stål och järn, av sot och eld. I dess bullrande mitt finns det även rum för en handfull duniga och blodvarma liv. Några hundra yards borta i norr, på andra sidan Themsen, sträcker Eastends grå och ogenomträngliga människodjungel ut sig. I väster börjar Londons city med sin andlösa brådska, med sin oerhörda räknemöda där imperiets världsherravälde stundligen kontrolleras och summeras samman inne på tusentals kon-

tor. I väster lever London med pulsar som dunkar feberheta. Men även här i South East, tätt intill mr G. Maxwells eget hus, står livet inte alldeles stilla. I Surreys doc-kor kastar tiotusentonnarna upp sin bro-kiga last i varumagasinen. Och strax vid husknuten stryker Union road förbi, den breda Union road där larmande spårvag-nar, dubbeldäckade bussar och högljudda gatuförsäljare svarar för att dygnets tim-mar ej må flyta bort i dådlös ro. London lever, London andas, London stönar i mil-jonhövdad mångfald runtomkring mr G. Maxwells hus. Lever i glädje, andas med möda, stönar i nöd.

Endast mr G. Maxwell låter sig inte förbluffa. Tar ej något intryck av all den oro som susar fram över hans huvud. Med insjunket bröst och kullriga skuldror går han och pysslar i sin diminutiva trädgård som sluttar ner mot den sotiga återvänds-gränden. Han har sitt: huset, trädgården, fåglarna. Han har levat sitt liv: ett liv

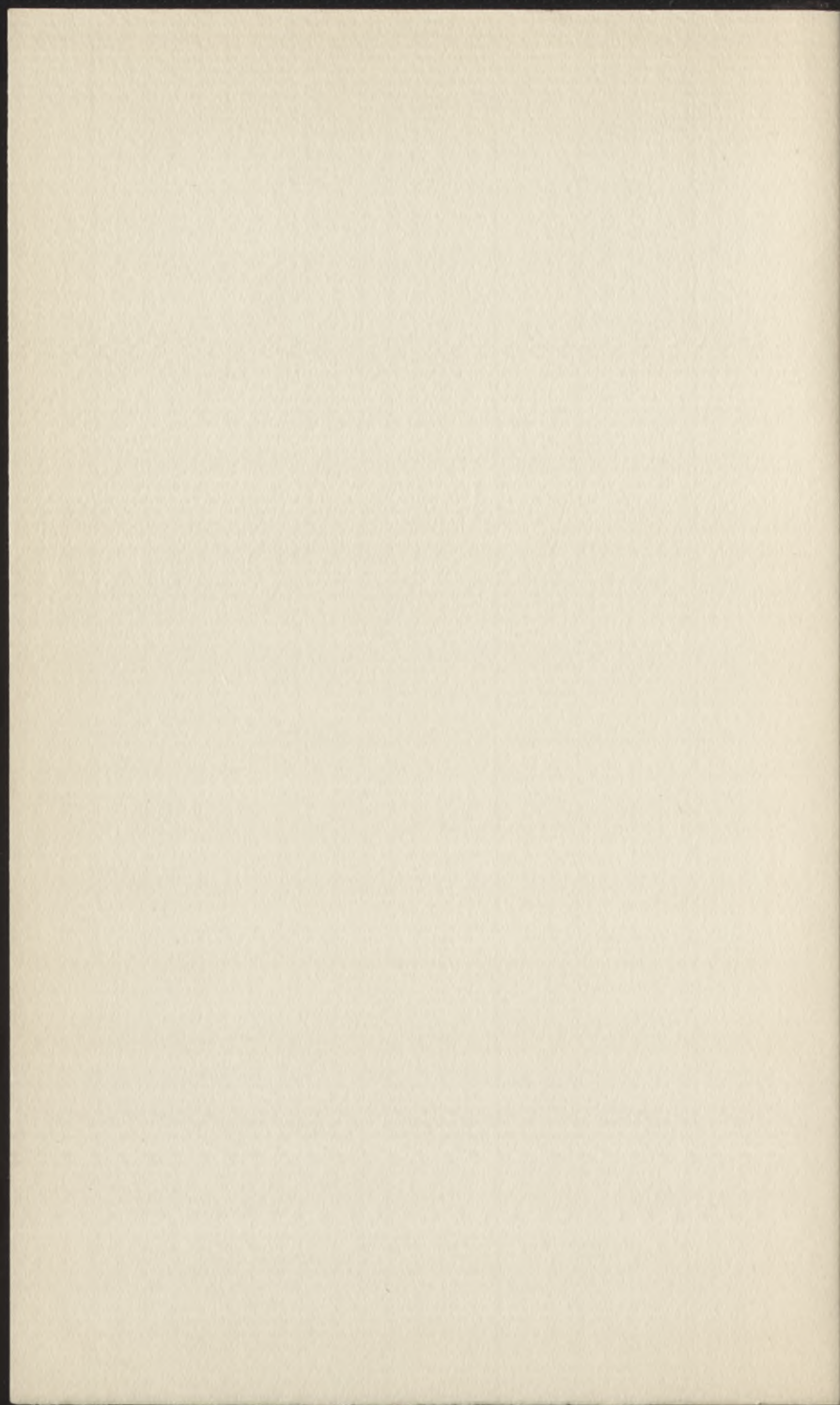
som blommat upp vid hans bröst och återigen falnat ner i ingenting. Hans blick har blivit blek och skum bakom brillornas glas, hans händer skälver av en förgången möda, hans kropp har kroknat ner mot jorden.

Nej — ingenting kan tagas ifrån mr G. Maxwell, fågelvännen — engelsmannen. Utanför fönstren växer månadsrosor, syrener och löjtnantshjärtan; inne i det östra gavelrummet sträcker sig hundratals fågelhuvun mot varje gryende dag.

Hur South Easts koleldar än ryker, kan inte de blommornas färger helt och hållet smutsas ner; hur imperiets åska än växer och växlar, kan dess dån ej alldeles förkväva fågelkörens larmande morgonsång.

Här i mr G. Maxwells hus — i hans bräckliga borg som på alla sidor är om-susat av det larmande London.

II.

*M*a r y!

— ditt ansikte är mycket blekt.

På alla soffor i alla parker, från Epping till Teddington, sökes solen under middagsrastens snabbt förrunna minuter. Men solen finns inte, solen döljer sig alltid bakom dimmor och kolrökar.

*M*a r y, *J*a n e!

— era ansikten är mycket bleka.

*M*a r y, *J*a n e, *M*a r g o t!

— era ansikten måste vara mycket bleka. Imperiets skugga är större än någon sol.

TUNGA MYNT AV SILVER

I.

Sakta, sakta —
från Gravesend och hit
sköljer Nordsjön sitt bittra salt.
Hårt slungar lyktorna sitt ljus
djupt ner i vattnen,
spända står kättingarna,
tungt ligger skuggorna
från Gravesend och hit.

Bittert är Nordsjöns salt
långt förbi Stepney och Viktoria.

Skuggorna går över ytan,
skuggorna sviner bort,
skuggorna djupnar till natt och mörker.

Lätt dansar ljusen,
djupt i vattnet går kajlyktornas sken, som
ormar ner i Themsens mörker, skim-
rande som serpentiner,
som ormar, som serpentiner, som ankar-
kättingar av eld.

Ljus och skuggor, ljus och mörker, grön-
skimrande vänder sig månens skära
västvärt hän — tyst ligger floden, tyst
ligger östra London, tyst ligger detta
hus i Poplar, tyst på båren ligger man-
nen från Poplars gränder.

Blint stirrar takets lampor,
stilla står båren,
tungt ligger kroppen.

Bobbyn på vakt jämkar midjebältet, sträcker ut
benen, karvar sig tobak till pipan, sneglar skyggt
och sömnigt på h o n o m:

Var finns nu en moders hand.

*Lyssnen noga: sakta droppar flodens
vatten*

dött och tungt som bly.

Nej, här inga tårar, inga blommor, ingen
jordisk sorg och klagan.

Blint och naket stirrar takets lampor,
slocknad är hemmets eld,

tungt har sista dörren gått i lås,

här finns ej skimrande ljus, ej gömmande
mörker, som bly är vattnets färg.

Sakta, sakta —

från Gravesend och hit

sköljer Nordsjöns bittra salt.

Ur Poplars gränder smyger skuggorna,
en efter en — natt efter natt.

Ja, bittert är Nordsjöns salt,

långt förbi Stepney och Viktoria.

II.

Se den döde: över hans ögon tunga mynt
av silver.

Tyst ligger Poplar.

Tyst smyger skuggorna ur Poplars grän-
der.

Först flodens vatten
sen silvermynt för trötta ögon.

Kalla mynt — tunga mynt.

*Likgiltigt gäspar hobbyn på sin stol, sträcker ut
benen, karvar tobak till pipan, väntar på vakt-
kamraten.*

Grönskimrande vänder månen skäran
västvert hän.

Kalla som is tindrar stjärnorna över Lon-
dons tysta stad.

Vinden spelade genom Kew Gardens med
silverljud —
Regnet föll över Buckingham i silverljus
—
Lyssnade någon till vindens och regnets
saga.
Vem kände doften av jord och gräs, vem i
city tänkte utanom pengars värde.

Vi känner lady Britannias rykte.

Hon skickade sina män över atlanterna för
att upprätta kolonier.

Och hennes män for bort över atlanterna
med orden all right, jag ska!

Urgräven i ryggen som ett gammalt skogs-
rå, lever lady Britannia ännu
med sina kolonisters rikedomar hopade vid
fötterna klagar hon som en gam-
mal kopplerska:

I'm poor, can you give me.

*I*ngen tillbedjer vinden som drar förbi.
Ingen tillbedjer det fallande regn.
Men plötsligt stannar vi alla häpet lyssnande:
från gatuparkernas trädkronor stiger den
osynliga fågelkörens jubel som ett
klingande klockspel mot rymden.

Under ett ögonblick lämnar vi fabri-
kerna,
under ett ögonblick ligger staden tom och
död.

Alla vi som arbetar, andas ut vid vida
vatten
och djupt inne i tysta gröna skogar.

Som en miljonhövdad tross av jagade
slavar
kastar vi oss över ensamheten och vilan,
suger girigt i oss lugnet och hugsvalelsen.
Och alla våra tusen sorger
glömmer vi under några korta sekunder:
och tusen tunga arbetsbördor
lyftes sakta ner från våra sargade skuld-
ror.

Våra hårda händer håller ömt om dagg-
kåpans överfyllda skål,
våra förpinade, solljusskygga ögon
stirrar längtansfullt efter svanens vita
flykt över blåa vatten.

Ett ögonblick av lugn och ro för oss alla,
ett ögonblick av bräddad fullkomlighet —:
vi andas in sommaren med öppna porer,
dess doft av mossor, mull och gräs.

Snart nog måste vi fylla staden med vårt
väldiga larm,
snart nog måste vi återvända till det tim-
liga arbetet,
till vår vardagliga gärning,
där sommarens ljus blandas med kontors-
rummens torra luft
och julidagens värme rinner ut som klibbig
olja över maskinerna.

Staden sjunger högt,
utkanten sjunger hårt och trotsigt.
Floden flyter förbi i sol och ljus,
högt slungar vi släggorna,
tungt ljudande faller de,
stål mot stål.

Med öppna ögon ser vi järnet
med öppna ögon — rakt i nakna själen
faller det brinnande järn.

Långt borta i utkanten
är vi själva stål och järn,
omformande, nyskapande,
människor och stad.

*H*ängivet och ömt
breder sommarmorgonen ut sitt blonda
ljus
över utkanternas smutsiga sår,
över dalarna, över slätterna,
över flodens glittrande vatten.

Varje tidig morgon stannar vi en stund
utanför verkstadSPORTARNA.
Andas den friska luften djupt ner i våra
lungor,
bräddar våra blickar med dagrarnas skif-
tande spel.

Kanske någon av oss vill höja armarna
och i en hängiven minut omfamna allt
som är.

Kanske någon av oss vill lägga handen
över sina skumma och trötta ögon
skamset döljande blicken
för morgonljusets hårda smärta.

Men vi står endast orörligt stumma under
några stora sekunder;

ingen lyfter armarna mot sommarmorgo-
nens strålande överflöd,

ingen döljer sina ögon för det obarmhär-
tiga ljusets smärta.

I ett heligt ögonblick upplever vi något
utanför oss själva.

Något som vi endast anar. Något som
alltid måste förbli ouppnåeligt.

Tvekande står vi, en smutsig flock, dun-
kelt förnimmande;

sedan går vi långsamt och undergivet in
i verkstadens dagslånga skymning.

Gatorna går många mil åt alla håll,
tunga mil av sten.

Gatorna går mildjupt in i människors
bröst,

miljoner människors öden,
många mil, miljoner mil,
hårda gator, hårda öden,
tungt och grått som sten,
djupt i människors bröst.

*P*lötligt i det trängselfyllda Holborn
såg jag en flicka som log,
underfullt ljus strömmade genom hennes
pupiller
— hennes blick gick bortom mig.

Mitt i Holborns människotusen,
en kort sekund,
ett par okända människoögon strålande av
okänd dröm.

Uppför floden släpades ett sagotempel,
ett tempel av klingande is.

Tower Bridge svartnade av folk.
Bussarna stannade i gatumodden.
Spårvagnarna klämtade häpet.

Och nu gick solen upp långt bortom havet,
ja, långt bortom Frankrikes land.
Och solens ljus tände eld i detta skepp av
is, tände tusen färgers eld.

Som minareter av guld,
som Connemaras kullar,
glänsande i koppar,
skimrande i grönt,
kom detta skepp ur stormens famn,
ett sagotempel likt.

Mannen vid rodet vände ansiktet mot oss

— skrattande.

Männen på däck vinkade upp mot oss

— skrattande.

Det var ett skrattande, skimrande sago-

skepp

som kom med tusen färgers ljus från

storm och hav.

Det säges allmänt att de män vilka fraktar varor på Themsen, födes och dör ombord på sina läktare och dessemellan ej upplever större stycke av världen än det som rymmes innanför de klumpiga fartygsrellingarna. Själva påstår de något annat.

*H*ay!

I'm a boatman,
en fri kapten på floden,
aboard my sailing barges,
min båt med ost, min båt med frukt, min
båt med plank, min båt med apelträ.

Ja — hela dygnet runt på floden, hela mitt
liv
mellan havsmynningen och Tower.
Jag äter här, jag sover här, jag lever här.
Intill mitt öra kluckar Themsens vatten.
Breda trogna Themsen.

Förbannat skönt skiner solen
— den sällsynta goda solen —
förbannat kallt ligger dimmorna
— kom ombord ska jag berätta om ärt-
soppsfogen —

Jag seglar till södra stranden,
jag seglar till norra stranden,
jag seglar från Micky Mouse — den lilla
rättans fyr i Nordsjösvaljet —
till Lower Hope
hårt lastad över relingarna med ost, med
plank, med frukt, med vin och whisky.

Hay!
I'm a boatman,
en fri kapten på floden,
aboard my sailing barges.
Kom ombord ska jag berätta om linjefar-
tyg och lasttrampar,
jag känner varje segel och skorstensmärke
som passerat Gravesend västerut.

Jag är här, jag finns här, jag lever här.
På floden upp till Tower, på breda trogna
Themsen.

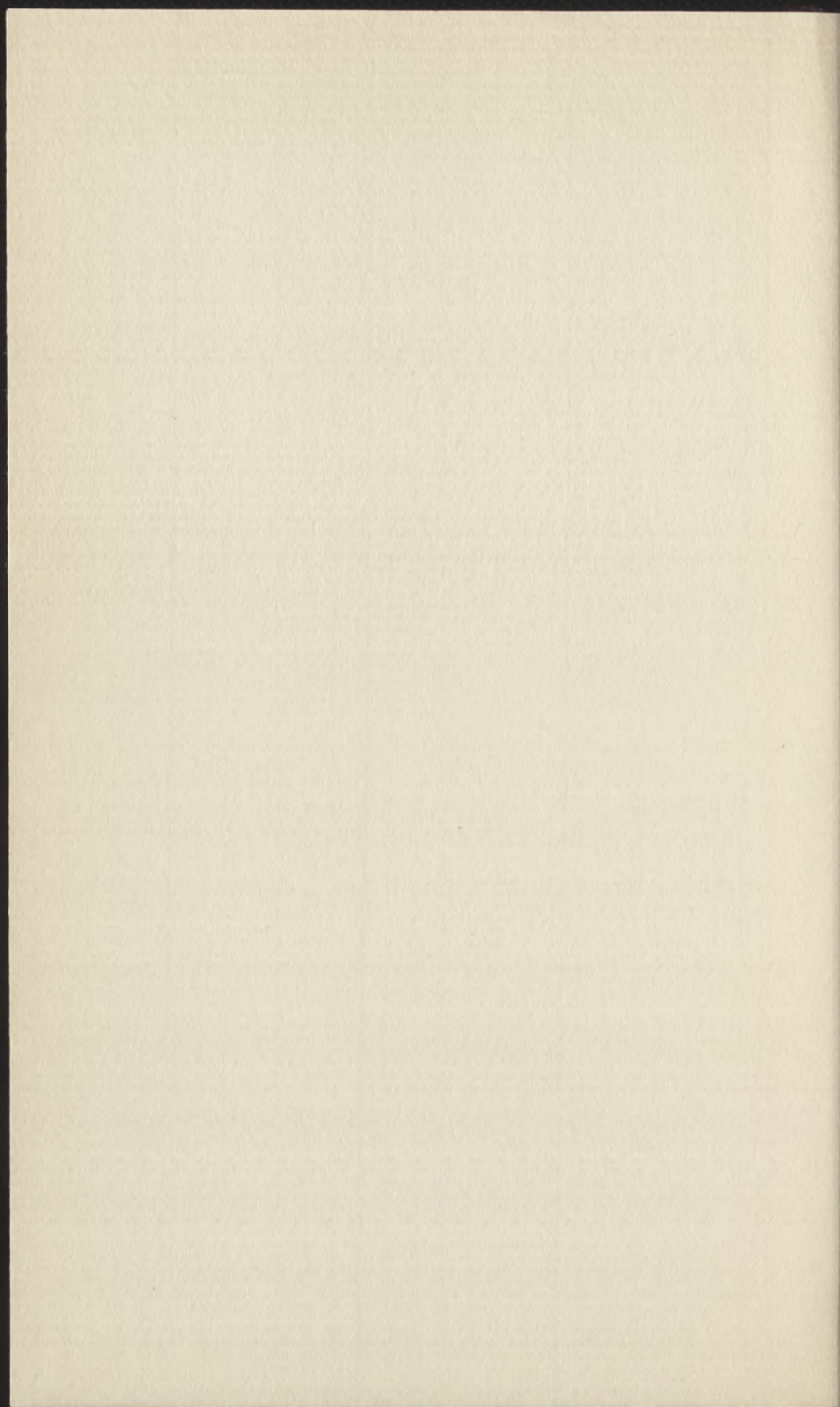
Tro mig:

För tjugu år sen, en söndag i april, hade
jag krage om halsen, jag hade ring på
fingret, gula skor, gangsterpralin och
cigarr bakom örat
— även jag har sett Westminster Abbey!

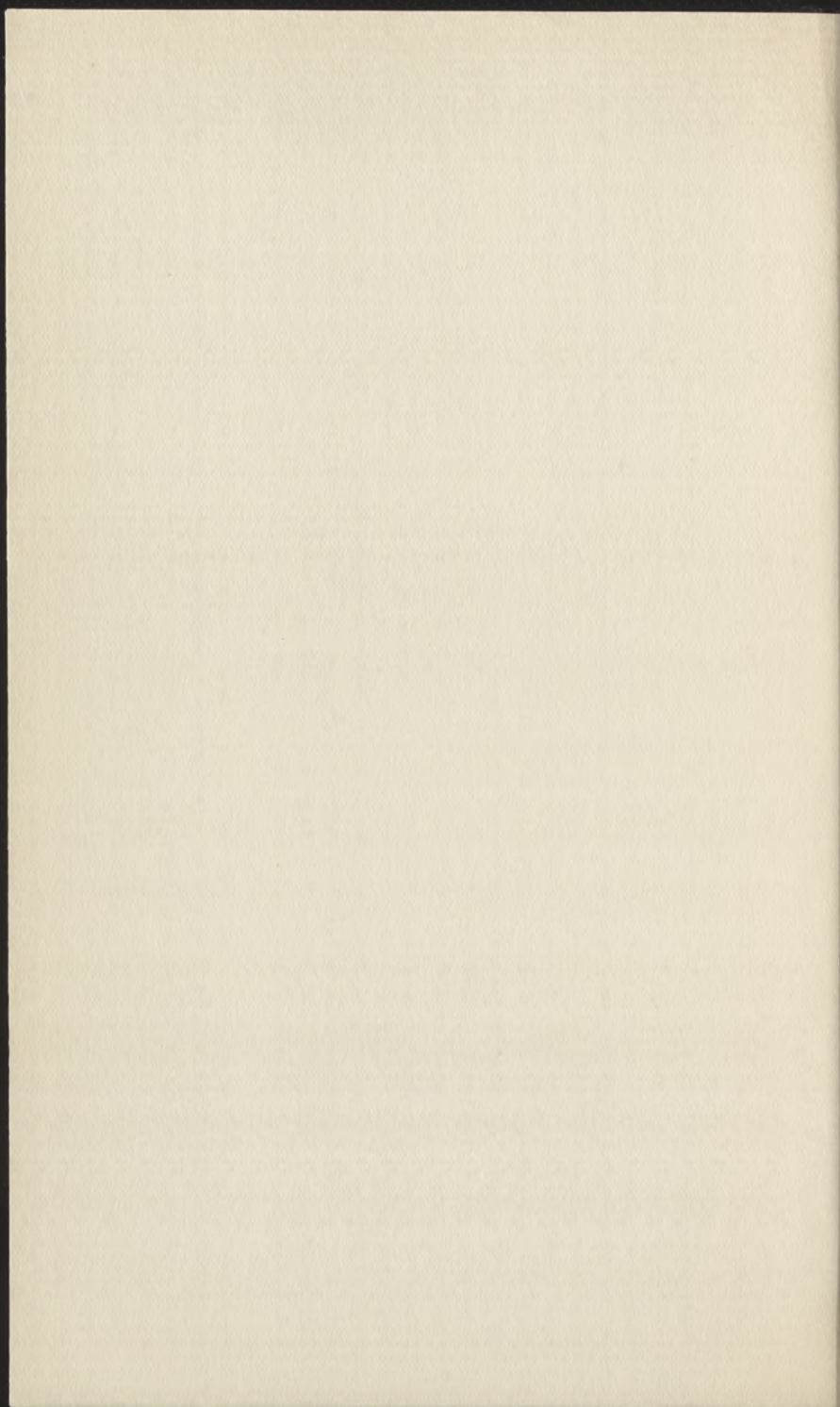
*H*ur är det,
ni tusen här i Silvertown —
allting borta? allting slut?
allting tomt och naket?
— ja, den sten som rullar
 växer ingen mossa på
och livet strömmar snabbt förbi
här i silverstadens skumma ljus.

*

Ingen hör en människas skrik,
ingen ser en människas nöd,
allting öde, kallt och stumt
här i silverstadens skumma ljus.

VÄXANDE LIV

I.

*B*ARNET PÅ MODERNS ARM;

det hulkade och grät och tröstades då och då med en klunk öl. Härinne fanns många män som ville nå en befrielse, härinne fanns många kvinnor som var beredda att skänka ut av sin kropps hugsvalelse. Utanför på gatorna blåste säckpiporna djupt och övergivet som den vemodiga skymningsvinden över utblommade ljunghedar. Säckpiporna kved och grät, skrattet svallade, ett slagsmål brakade löst i en hörna. Härinne fanns många män, många kvinnor, mycken lidelse — men endast ett barn och en mor. De som kommit utifrån mörkret, satt tungt på sina stolar, beredda att bryta upp

och försvinna in i ett av de ensamma rummen. Alla var rusiga, alla ville glömma, och många hade sökt sig hit med en dold önskan att få uppleva en dröm: drömmen om värme, drömmen om lycka och lugn, drömmen om en systers svala händer, om en moders goda ögon. Var och en fann några sekunders vila inne på bordellen. Alla kom de ju utifrån mörkret, ifrån ensamheten och det hårda livet. De var män utan uppfostran, de hade en bunt smutsiga sedlar, en handfull silvermynt som lösenord. Och de dansade, de skratade, de sjöng, de slogs. Men innan de druckit ur sina glas och följt kvällens flicka in på ett av de ensamma rummen, stirrade de över till modern som stod och hängde borta vid bardisken. Såg på barnet på hennes arm: det hulkade och grät och tröstades ibland med en klunk öl. Var det en frukt som någon av dem plantat, av en man ur deras egen lösa krets? De stirrade på barnet; när de själva gått

härifrån, när de redan var långt borta: skulle då även deras blod flamma upp i ett sådant minne, skulle de smutsiga sedlarna, det slamrande silvret ge något värde tillbaka av förvärvandets möda —?

En kväll av ensamhet och djup melankoli. Här var många män, många kvinnor. Säckpiporna ljöd av all ödslighet och vemod som ruvar över höglandets höstliga ljunghedar, människorna dansade och drack. Det gråtande barnet på bordellflickans arm tystnade med en munfull öl. I det grälla elektriska ljuset skimrade dess hår som silver. Som maskrosfjunets silver på en öppen och solbelyst äng.

*D*EN RYSKA MUNKEN HADE långa kalla händer. De beniga fingrarna kröntes av gråvita naglar, och varje nagel ruvade över ett gammalt lager av smuts. Munken var böjd under en tusenårig börda av fromhet och begär. Det bleka gråvita skägget växte glest på hans kinder, under de trötta och vattniga ögonen hängde skirnet i ett par svarta påsar. När han talade, förvandlade han sitt modersmål till guidernas språk, till engelska, tyska och franska. Han rörde sig med mjuka och tysta rörelser i det mörka oupplysta templet. Utanför murarna strålade Karelens korta och kärva skogssommar. Härinne var det dunkel och tystnad, en däven doft av

gångna århundradens rökelse, av bortdunstad myrra och nerbrunna vaxljus. Härinne var det hopat en oändlig massa av rikedomar: av krucifix i guld och silver, i elfenben och ebenholts; här fanns altartavlor, kristusbilder och takmålningar; här fanns ljuskronor av kristall, dyrbara golvmattor, kostbara dukar, bönpallar av cederträ; här fanns hundratals konstnärligt skurna statyetter av Jesus och Maria, av de tolv apostlarna, av många fromma män från året 0 till 1900; här var tempelgolvet lagt i en mosaik med svart och vit marmor, med slipat vatten-skimrande glas — här var väggarna resta med guld och silver, med elfenben och ebenholts. Den smutsiga munken tassade från sak till sak, visade allt. Och inne i sakristian genomristades han av en djup vördnad. De grå händerna skalv då han lyfte upp glasmonterna; på bäddar av blodröd sammet låg templets heligaste ägodelar: en flisa av Kristi kors, en törne-

krona som välsignats och överstänkts med vigvatten på Kristi grav, ett stycke grånat bröd, en liten bägare vin, en hårlock som vuxit på den helige Franciskus' huvud. Munken gjorde sitt korstecken. De tunna och färglösa läpparna mumlade en bön, hans gamla kropp var böjd i ödmjukhet: här var många relikier, många heliga och härliga ting. Och när vi vände oss bort från det förgångna och skulle stiga ut ur sakristian, hade det med dyrbarheter överlastade templet helt plötsligt plånats ut: över golvet av marmor och glas kom ett litet barn krypande, det kröp fram till altarrundeln, till den plats som endast de heligaste får beträda under bön och korsstecken. Ett nästan naket, alldeles brunbränt barn. Med sina knubbiga händer grep det tag i altarringens gröna sammet och reste sig upp. Det stod på sina svaga ben och skrattade med den tandlösa munnen. Munken fingrade på radbandet, rörde sina läppar i bön, märkte inte att

allting förändrats. Borta var guldets och elfenbenets, borta var den unkna luften av århundradens rökelse, av myrra och nerbrunna vaxljus, borta var de heliga tavlor, de pråliga krucifixen, all den barbariska prakten. Hade inte templet murar av guld och silver brutits ner — härinne i skymningen lyste ju Karelens korta sommar i barnets öppna leende. Det barn som stod brunbränt och naket och skratade på den plats som endast de allra heligaste fick beträda under bön och kors-tecken.

NÄR JAG SENT PÅ KVÄLLEN

steg in i bondstugan tänkte jag endast begära en skopa vatten, kanske också ett glas cider. Men det blev mer än vatten och vin, det blev även en rikligt tilltagen aftonmåltid. Först betraktade mig hustrun med illa dold misstro; mannen sade ingenting, han satt i en hörna och skärpte skärorna och liarna till nästa dags skördearbete. Jag fick mitt vatten, drack ur och skulle gå. Men ettåringen som lekte på golvet, hade redan kravlat fram och gripit tag i mina dammiga byxben. Hans stora svarta ögon glänste som antracitflisor. Jag måste lyfta upp honom ett slag, hissa honom mot taket. Därefter gjorde jag med mina

händer en serie silhuetter mot väggen: en åsna med långa öron, en springande häst, en klumpig elefant med stora betar och rörlig snabel. Pojken stirrade på skuggspelet med förvånade ögon; modern kom närmare och var intresserad; mannen reste sig upp från stolen, lade ifrån sig sina skäror och stålbrynen. Jag gjorde flera bilder: en krokryggig gubbe som stödde sig tungt mot sina käppar, en vassnäst gumma, två karlar som gestikulerade med knutna nävar. Pojken skrattade, fäktade med armarna, ville mera. Jag gjorde mera. Men ett skrattande barn måste man också försöka rita av. Hans rörliga silhuett låg klart och tydligt mot den vitrappade väggen. Jag hade en timmermanspenna i kavajfickan och började därför teckna. Ja — alltsammans vart rätt lyckat: huvudet med den kupiga pannan, halsen, kroppen, de korta benen, de knubbiga armarna mot ett okänt föremål; allt fanns kvar sedan pojken hunnit göra

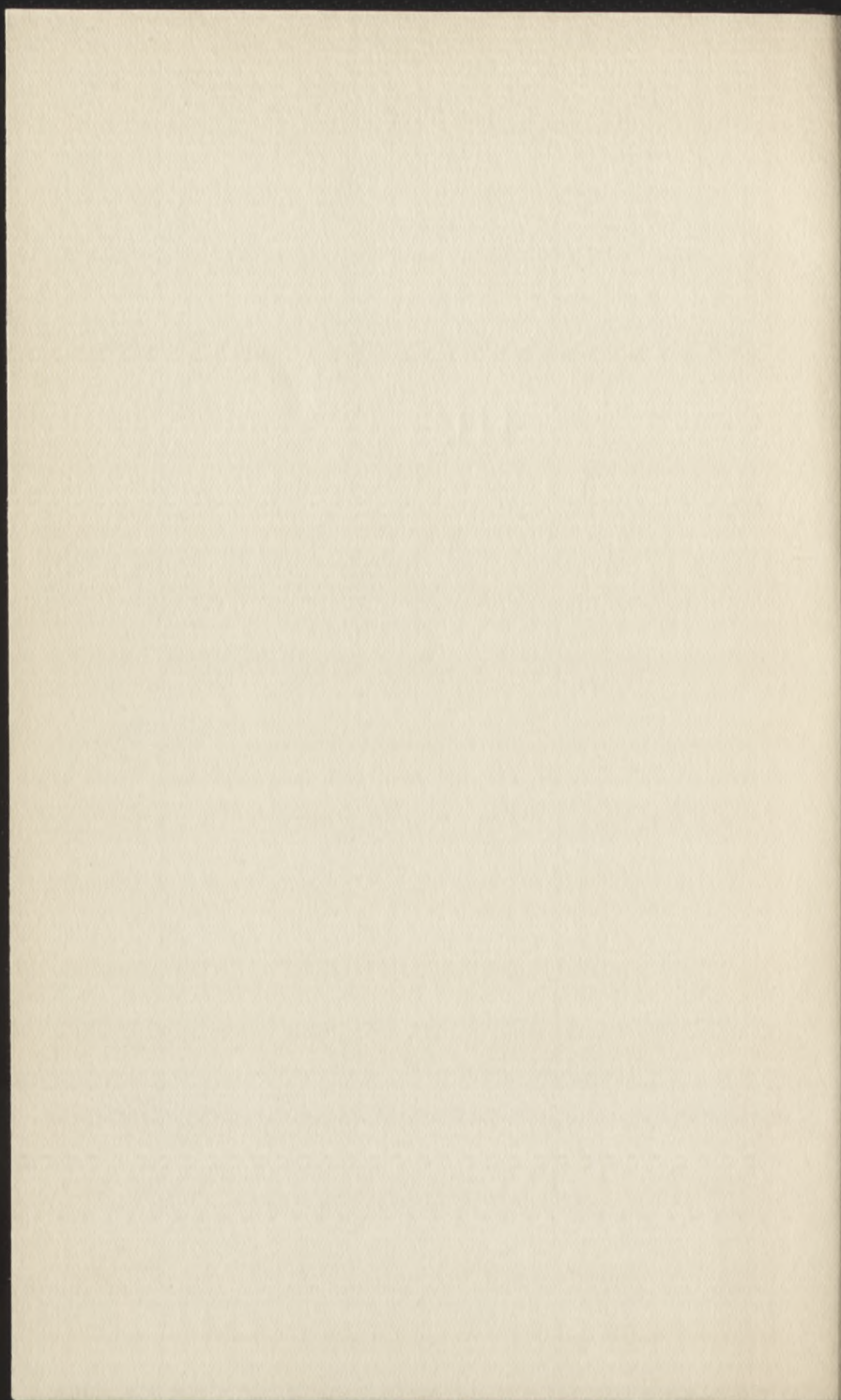
hundredtals andra rörelser. Kvinnan log mot bilden, fadern brummade belåtet. Och det blev som det blev: jag fick på inga villkor gå ut ur stugan nu när det var natt. I stället sattes fram vin på bordet. Vin och kvällsmat. Barnet kröp vid våra fötter. Hans smutsiga ansikte skrattade och lyste. De svarta ögonen glänste som antracitflisor.

När jag sedan axlade min ränsel och gick vidare (— många timmar och mil av ensamhet—) måste jag tänka på pojkens skrattande ansikte, på den tandlösa munnen, på den ljusa luggen, de glänsande svarta ögonen; något av det allra väsentligaste hade jag ändå inte kunnat få fram på min klumpiga väggteckning i bondstugan i Bretagne.

V ID RANDEN AV EN GRUVA, vars mynning blockerats av props och plank, såg jag en hop pojkar i femårsåldern leka kolgruvearbetare. Det var en gudomlig dag i juni. Solen strålade hänyrckt. Ängsblommorna doftade i överflöd. Humlorna gick tungt som zeppelinare ut och in mellan vägkantens hundlokor. Kullarna böljade bort mot horisonten i läckraste grönt. Ginsten sprakade sommargul vid mina fötter. Jag måste stanna vid en upp- och nervänd och rostig tippvagn för att se ett slag på kartan. Jo, det var riktigt, jag var ännu kvar i det öde landet, jag hade ännu inte kommit upp ur södra Wales. Pojkarna lekte oförtru-

tet. De var kolgruvearbetare, deras ansikten var svarta av sot, deras händer grävde ivrigt efter kol i marken vid den igenslagna gruvans mynning. En hop femårspojkar som lekte, som skrattade, som slogs. Här gick kullarna i grönt, ängsblommorna lyste och doftade, sommardagen susade sakta förbi. — Och högt över alltsammans höjde sig gruvpumpens svingel som en kraftig och väl beprövad galge.

III.

I.

—: än en gång spolades jag ut i det ovissa,
än en gång fick jag vandra med vardagens
 män,
än en gång fick jag mäta mina krafter med
 deras,
än en gång hörde jag de hemlösas mum-
 mel vid Embankment;
återigen satt jag i en smutsig portgång
och sov rygg mot rygg med den okände
 Dickie,
återigen delade Charlie och jag våra sista
 kaffepengar på ett bakgatsshop en
 blåfrusen morgon,
återigen högg jag ett jobb nere vid doc-
 korna, fick pröva att mina skuldror
 ännu höll måttet för en börda.

Känn lukten av mönja och tång och havs-
vatten,
känn lukten av trasor och lump och alla
storstadsgränders avfall,
känn lukten av järn och olja och sten-
kolsrök,
känn lukten av vårens första löv, av blom-
mor och nyslaget gräs.

Med värkande nävar står jag här och ser
upp mot rymdens eviga stjärnor,
deras kosmiska lidelse genomborrar mig.
Jag tänker på Dickie i en av Hamburgs
portgångar,
jag tänker på Charlie då han svalde det
gudomligt varma kaffet,
jag tänker på de hemlösa varelserna vid
Embankment,
jag tänker på alla människor som skrattat
och gråtit, som lidit och jublat
bortom gränserna av måtta och förnuft:

alla har vi under dagens heta sol sett ett
bröllopståg gå fram under vita
björkar,
alla har vi under den disiga månen sett
kroppen av en förtvivlad människa
släpas upp på stranden av någon
flod.

2.

Mycket brinner snabbt och fort, mycket
falnar utan glöd
före natt och sömn —

Nu mjuknar de starka händer, nu darrar
det spända bröst —
men ingen maktlöshet, inget övergivet, ej
förtvivlan;
låt komma, låt komma — hårdare slag,
större smärta, djupare ångest.

Vi har ändå älskat.

Vi har hatat.

Våra hjärtan har älskat och hatat i laglöshet och övermått. Rikedom i glädje, rikedom i sorg — rikedom i det vi ger och tar.

— Fruktansvärda och ödsliga är de platser där *fattigdomen* härskar, där livet dött ut, där allt är förvissnat och tillspillogivet. Människorna lever där som krympingar: oförstående stirrar männen med grubblande ögon på sina tomma händer ur vilka arbetsverktygen glidit bort; vid de kalla härdarna sitter kvinnorna, deras hy är grå som torr lera, deras ansikten har spruckit under grämelsens år. Sol och regn går spårlöst över dessa platser: allt är hopplöst lika från dag till dag. Inga klingande skratt, ingen segerrik glädje, ingen övervunnen möda. Dygnen multnar ner utan mening. Nattens skuggor smy-

ger huttrande över övergivna marker. Fruktansvärda är dessa platser där allt dött ut och människorna dömts för alltid — kanske är det vid en kolgruva i Northumberland, kanske en belgisk fiskarby, kanske ett uttorkat vinberg under Galiziens sol — männens ögon är svarta av meningslöst grubbel, kvinnornas ansikten är som grå lera. Ja, timmarna faller som sot över alla döda platser från Galizien till Northumberland.

*Stormen går bred och hård genom
Norrlands skogar — jag skyler mitt
bröst; kreatursvakternas eldar i al-
pernas stalp och stup — huttrande
kryper jag nära dess värme; den skäl-
vande rena edelweiss i fjällets otill-
gänglighet — jag har sömngångar-
likt och dåraktigt sökt den bräckliga
blommans skönhet intill evighetens
snö; snö, eld och stjärnor, åsnors*

skri och hästars tramp: Kastilien, Kastiliens skövlade och sönderbrända jord — Cornwalls hårda klippor — Themsens dimma — New Foundlands dimma — dimmorna vid Irland och Balearerna; vaktmännens tramp, skeppsklockornas slag, sirenernas tjut (havet havet: Odysseus ensamhet och längtan, Odysseus oro. Varje kust vände Homeros sina slocknade ögon emot, kanske där i det blånande fjärran fanns vila för honom, kanske där fanns hemmets ro och styrka. Blind och gammal vandrar sångaren genom varje by och stad. Homeros sjunger på torgen, vandrar igen. Odysseus oro och längtan, sångarens sång: odödliga kraft och mod — Herkules stoder är höljda i evighetens dunst och dis, ännu piskas Hellespontens trotsiga böljor med kedjor av järn, betvingas med kölar av stål), ödsliga hav, öde hav: vaktmännens tramp,

*skeppsklockornas slag, sirenernas
tjut, stilla dygn, djupa mörker: far-
tygsstävans trolska mareldsljus —
havsnattens stjärnor utanför Kap
Goda Hopp, stjärnor skimrande som
tistelfjun i djupt universum.*

Sångare

du har sjungit människornas hjärtan,
du har sjungit människornas stolthet och
bragd,

du har sjungit människornas oro och kval,
du har sjungit människornas nöd och vil-
senhet,

du har sjungit oss ut i världen, sjunger du
oss vägen hem igen

Homeros, blinde man —?

Mina ögon har redan sett, jag har redan
förnummit:

ja, jag har mött människor, jag har upplevt
städer, jag har rolöst strövat
från kontinent till kontinent,
ej en förfluten timme av liv och upplevelse,
ej en enda människas handslag, vill
jag sälja för otaliga år i den väna
ro.

M a r y!

Dina ögon blickar mig till mötes ur städernas
vimmel och landsbyarnas
lugn.

M a r y, J a n e!

Minnet av era bleka ansikten är det dyrbaraste jag äger.

M a r y, J a n e, M a r g o t!

Skördarebeterskor ute på fälten, fiskrenserskor från blåsiga kustbyar, arbetarehustrur i mörka industridistrikt — ensamma kvinnor, övergivna kvinnor, kvinnor som kämpar för hem och barn, all er tapperhet lyser och värmer i världens larm och likgiltighet.

C h a r l i e, d u!

D i c k i e, d u!

gemensamt drömde vi i vår hemlöshet om
människans seger.

Men timmarna svartnar mot natt,
dagarna djupnar mot höst,
stjärnorna slocknar, solen brinner ner.

Kom nu med nya domar — nya
bördor, tyngre bördor, ännu
tyngre, dubbelt tunga.

Krossas jorden under våra hälar?
ja, var sorgen stor, var glädjen
sann:
hårt må vi provas,
djupt må vi lämna våra spår,
i trots, i styrka,
i innerlig kärlek till människorna,
till det rika och hårda liv.

INNEHÅLL

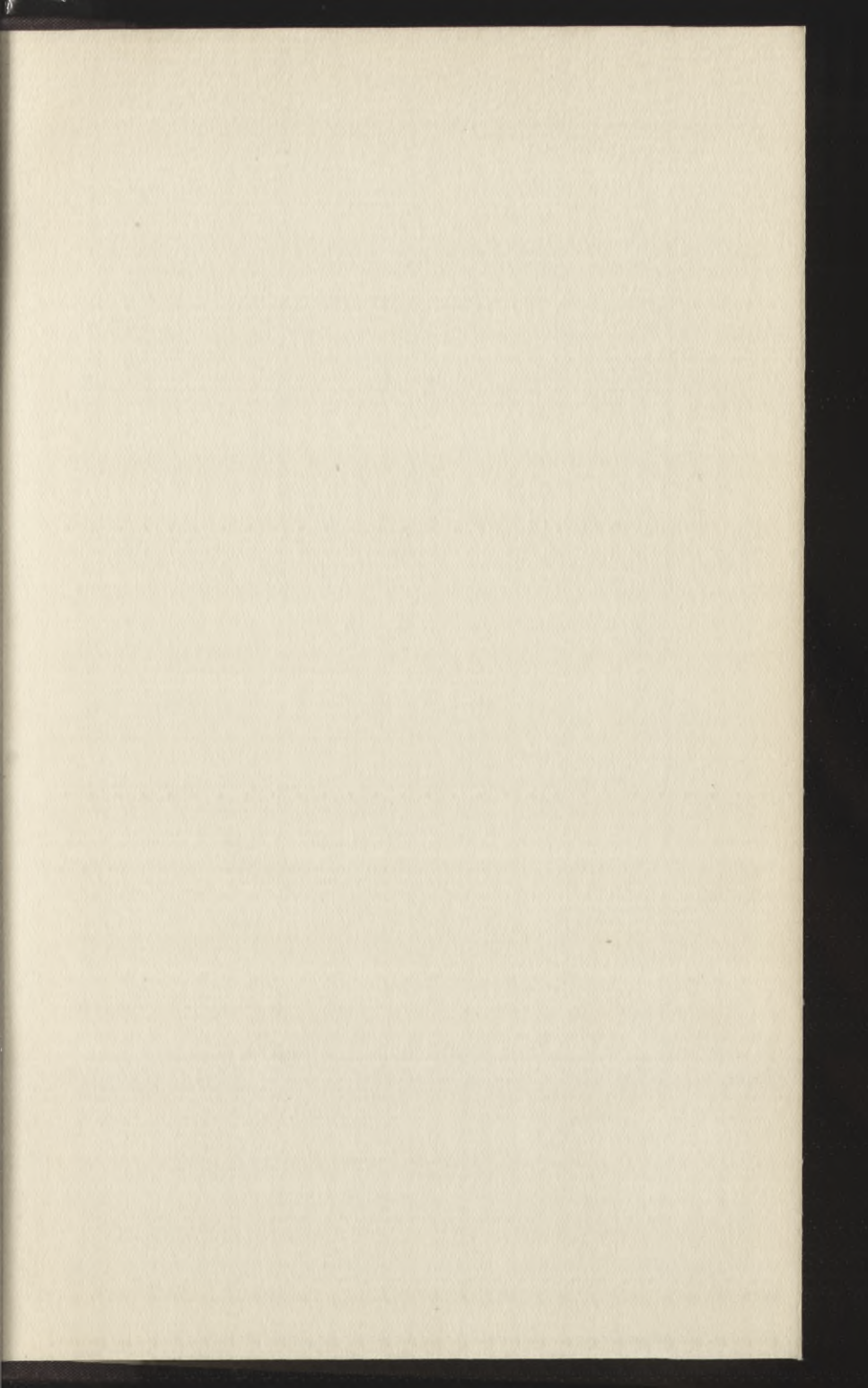
I.

	Sid.
En ny morgon	7
Livets färg är grått	13
Långt bort i Surrey	17
Eastend	19
Bröd	23
Imperiets lungor	26
Konsert på Jamaica road	30
Tjugu år efteråt	35
Thos Cook	40
East India Dock	42
Kopparstick	46
Danserskor i Aldgate	49
Mänsklighet	54
Bron med byxbakarna	56
Mr G. Maxwell	63

II.

Mary Jane Margot	73
Tunga mynt av silver I—II	74
Vinden drog förbi	78
Vi känner lady Britannia	79
Ingen tillbedjer vinden	80

	Sid.
Sommarhelg	81
Staden sjunger högt	83
Hängivet och ömt	84
Gatorna går många mil	86
Människodröm i Holborn	87
Sagotempel	88
Sailing Barges	90
Silvertown	93
Växande liv I—IV	95
Än en gång ut i det ovissa I—III	116

9/13
159k.

15

THESEIN ELYTER FORNI

THEMSEN FLYTER FÖRBI

Josef Kjellgren har med sina båda tidigare böcker "Människor kring en bro" och "Skott i vattenlinjen" givit två prov på vilken stor konstnär han är som prosaförfattare.

I föreliggande arbete visar han sig kunna behandla lyriken och prosalyriken med lika säker hand som förut prosan. "Themsen flyter förbi" är en samling skisser och stämningsbilder från London, och Kjellgren har här lyckats tolka den speciella atmosfär, som utmärker denna storstad framför alla andra. Han vandrar omkring i London med alla sinnen öppna för det som omger honom och återger sina intryck i så omedelbara och färgrika bilder, att man själv känner sig förflyttad till världsstadens myllrande liv.

Prosadikten intager en dominerande ställning i "Themsen flyter förbi". De lyriska partier, som strötts mellan prosadikterna, kunna närmast betraktas som illustrationer; de förhöja stämningsverkan hos läsaren och känslan av att själv uppleva den stad där Themsen flyter förbi — ständigt skiftande och ändå alltid densamma.

Av samme författare:

MÄNNISKOR KRING EN BRO. Första pris i Natur och Kulturs romaupristävling. 5:e tusendet. Pris 7:—, inb. 8:75, halvfr. presentb. 12:50.

"Bravurnummer av spontan berättarglädje. Den stora diktens resning."

Martin Rogberg i Sv. Dagbl.

"Konstnärlig behärskning av stoffet. Sann och äkta."

Harald Schiller i Sydsv. Dagbl.

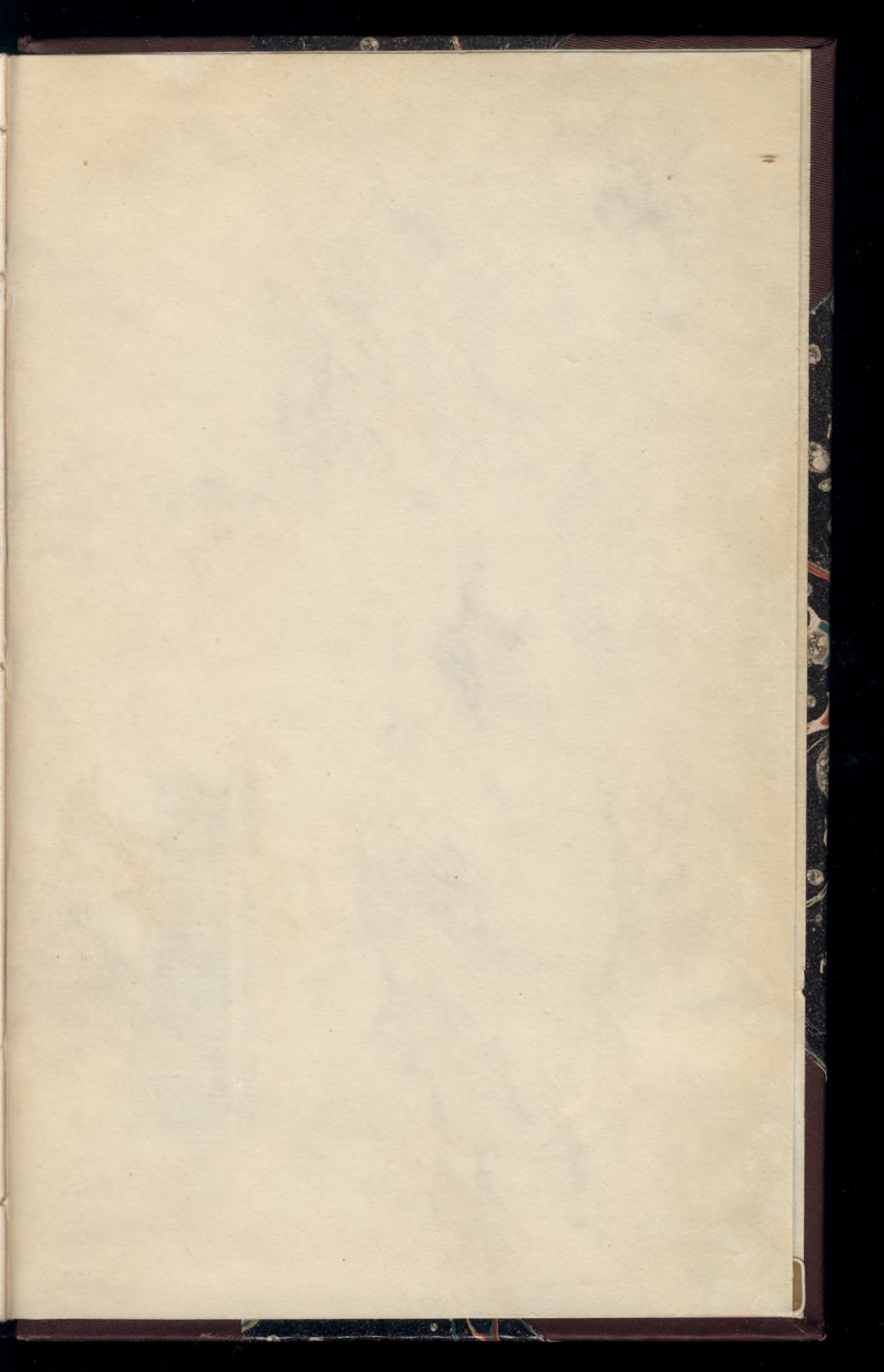
SKOTT I VATTENLINJEN. Pris 5:75, inb. 7:50.

"Gripande och uttrycksfullt i sitt lågmålda patos."

Herbert Grevenius i St. T. D.

BOKFÖRLAGET NATUR OCH KULTUR

Pris 3:75, inb. 5:25.

THE HISTORY OF THE

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

6000097501

Göteborgs universitetsbibliotek

2.25

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

